

**UCHWAŁA NR XII/123/2025
RADY GMINY LUBACZÓW**

z dnia 26 lutego 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r., poz. 1465 z późn. zm.)

**Rada Gminy Lubaczów
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Program Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów określa cele i działania mające na celu wspieranie lokalnych przedsiębiorców, przyciąganie inwestorów oraz rozwój gospodarczy gminy.

§ 3. Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Lubaczów.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem uchwały powierza się Komisji Budżetowej Rady Gminy Lubaczów.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lubaczów

Roman Cozac

***PROGRAM ROZWOJU PRZEDSIĘBORCZOŚCI
GMINY LUBACZÓW
NA LATA 2025-2030***

Luty 2025

Spis Treści

1. Wstęp	3
2. Uzasadnienie przyjęcia Programu Rozwoju Przedsiębiorczości	4
3. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Lubaczów	5
○ 3.1 Charakterystyka gminy Lubaczów	5
○ 3.2 Infrastruktura techniczna	5
○ 3.3 Przedsiębiorczość	10
○ 3.4 Rynek pracy	27
○ 3.5 Dostępność do usług związanych z jakością życia.....	30
○ 3.6 Sytuacja demograficzna	33
4. Podsumowanie diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Lubaczów.....	44
5. Analiza SWOT dla Gminy Lubaczów	45
○ Mocne strony	46
○ Słabe strony	46
○ Szanse	46
○ Zagrożenia.....	46
6. Cele, działania i zadania wspierające rozwój przedsiębiorczości	47
○ 6.1 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	47
○ 6.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.....	48
○ 6.3 Tereny inwestycyjne.....	49
○ 6.4 E Edukacja i rozwój kompetencji przedsiębiorczych	50
○ 6.5 Promocja przedsiębiorczości.....	51
7. Podsumowanie	51
8. Spis tabel	52
9. Spis wykresów	53

1. Wstęp

Przedsiębiorczość jest kluczowym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego, mającym istotny wpływ na poziom życia mieszkańców, tworzenie miejsc pracy oraz wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki. Gmina Lubaczów, dostrzegając znaczenie wspierania sektora **mikro**, małych i średnich przedsiębiorstw, a także sprzyjania nowym inwestycjom, podejmuje działania na rzecz stworzenia przyjaznego środowiska dla przedsiębiorców.

Program Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów jest dokumentem strategicznym, którego celem jest identyfikacja kluczowych wyzwań i możliwości w zakresie rozwoju gospodarczego oraz określenie celów i zadań wspierających lokalny biznes. Program ten stanowi odpowiedź na potrzeby przedsiębiorców oraz mieszkańców, uwzględniając specyfikę gminy, jej zasoby oraz potencjał inwestycyjny.

W dokumencie przedstawiono analizę sytuacji gospodarczej gminy, priorytetowe obszary wsparcia, a także konkretne inicjatywy i instrumenty mające na celu wzrost aktywności gospodarczej.

Dzięki realizacji Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów lokalna gospodarka zyska nowe impulsy rozwojowe, które przyczynią się do wzrostu liczby firm, zwiększenia zatrudnienia oraz poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Przemysłane inwestycje w infrastrukturę, wsparcie dla przedsiębiorców oraz działania na rzecz podnoszenia kompetencji mieszkańców pozwolą na lepsze wykorzystanie potencjału gminy i jej atrakcyjności inwestycyjnej.

Wdrożenie programu umożliwi stworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju biznesu, co przełoży się na większą konkurencyjność lokalnych firm i ich stabilność na rynku. Dzięki współpracy z instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość oraz skutecznej promocji gospodarczej, Gmina Lubaczów stanie się miejscem sprzyjającym innowacjom i nowym inwestycjom.

Długofalowe działania przyczynią się również do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia ich aktywności zawodowej oraz zatrzymania młodych ludzi w regionie. Tym samym Program nie tylko wspiera rozwój gospodarczy, ale także wzmacnia społeczność lokalną i buduje nowoczesną, dynamiczną gminę z perspektywami na przyszłość.

2. Uzasadnienie przyjęcia Programu Rozwoju Przedsiębiorczości

Zakłada się, że dzięki opracowaniu Programu Rozwoju Przedsiębiorczości gmina może uzyskać szereg korzyści, które mogą przyczynić się do jej rozwoju gospodarczego, społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców. Oto kilka kluczowych efektów, które mogą wynikać z wdrożenia takiego programu:

- **Zwiększenie liczby przedsiębiorstw i ich rozwój** – Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości może przyciągnąć nowe firmy oraz pobudzić rozwój istniejących, co przełoży się na większą różnorodność lokalnych firm oraz wzrost liczby miejsc pracy.
- **Tworzenie nowych miejsc pracy** – Program może prowadzić do zwiększenia zatrudnienia dzięki powstawaniu nowych przedsiębiorstw i rozwojowi już działających firm, co wpłynie na zmniejszenie bezrobocia w gminie.
- **Wzrost innowacyjności i modernizacja przedsiębiorstw** – Poprzez wsparcie dla nowoczesnych technologii oraz innowacyjnych rozwiązań, program może przyczynić się do modernizacji lokalnych firm, co zwiększy ich konkurencyjność.
- **Rozwój infrastruktury biznesowej** – Program może wspierać rozwój lokalnej infrastruktury, takiej jak inkubator przedsiębiorczości czy przestrzeń coworkingowe, co ułatwi działalność gospodarczą.
- **Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy** – Poprawa infrastruktury, wsparcie dla przedsiębiorców oraz stabilność prawna i finansowa mogą uczynić gminę bardziej atrakcyjną dla inwestorów zewnętrznych, co zwiększy napływ kapitału.
- **Rozwój kapitału ludzkiego** – Program może wspierać inicjatywy szkoleniowe oraz rozwój umiejętności mieszkańców, co poprawi jakość kapitału ludzkiego i dostosuje go do potrzeb rynku pracy.
- **Dywersyfikacja lokalnej gospodarki** – Zróżnicowanie gospodarki poprzez wsparcie dla różnych branż pozwala gminie na większą stabilność ekonomiczną, co jest korzystne zwłaszcza w przypadku wahań rynkowych.
- **Poprawa jakości życia mieszkańców** – Dzięki wzrostowi gospodarczemu oraz zwiększeniu dochodów gminy można przeznaczyć więcej środków na inwestycje w infrastrukturę społeczną, edukację, ochronę zdrowia oraz kulturę, co bezpośrednio przekłada się na komfort życia mieszkańców.
- **Zwiększenie integracji społecznej** – Wsparcie przedsiębiorczości może przyczynić się do aktywizacji społecznej oraz zaangażowania mieszkańców w życie gminy, co poprawi relacje społeczne i poziom zadowolenia.
- **Zwiększenie wpływów do budżetu gminy** – Rozwój lokalnej gospodarki przekłada się na wyższe wpływy z podatków lokalnych, takich jak podatek od nieruchomości czy podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

3. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Lubaczów

3.1 Charakterystyka Gminy Lubaczów

Gmina Lubaczów położona jest w województwie podkarpackim, w powiecie lubaczowskim, na południowo-wschodnim krańcu Polski, w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Ukrainą. Gmina Lubaczów obejmuje powierzchnię około 202,9 km² i jest jedną z większych gmin w regionie pod względem obszaru. W 2023 roku zamieszkiwało ją 8 928 osób. W skład gminy wchodzi 23 sołectwa. Gmina Lubaczów graniczy: od północy z Miastem i Gminą Cieszanów oraz z Gminą Horyniec-Zdrój, od zachodu z Miastem i Gminą Oleszyce oraz z Miastem Lubaczów, natomiast od południa z Gminą Wielkie Oczy. Siedziba gminy znajduje się w Mieście Lubaczów, które pełni funkcję centrum usługowo-administracyjnego dla gminy Lubaczów. Przez teren gminy przebiegają kluczowe drogi wojewódzkie, które zapewniają dogodną komunikację zarówno z sąsiednimi miejscowościami, jak i z przejściami granicznymi oraz większymi ośrodkami:

- Droga wojewódzka 865 – łączy Jarosław z miejscowością Bełzec, przebiega przez Oleszyce.
- Droga wojewódzka 866 – prowadzi w kierunku Budomierza, gdzie znajduje się przejście graniczne z Ukrainą.
- Droga wojewódzka 867 – biegnie w kierunku Horyńca-Zdroju, znanego uzdrowiska w regionie.

Ważnym elementem systemu połączeń komunikacyjnych jest także, przebiegająca przez obszar gminy, linia kolejowa nr 101 Munina – Hrebenne z punktem przeładunkowym w Werchracie. Wszystkie te czynniki dają możliwość dogodnego transportu towarowego i pasażerskiego, a także wymiany z Ukrainą.

3.2 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna w gminie jest dobrze rozwinięta, przez co jest pozytywnie postrzegana przez potencjalnych inwestorów jak również przez mieszkańców gminy.

Infrastruktura techniczna Gminy Lubaczów obejmuje kluczowe elementy, takie jak sieć wodociągową, kanalizacyjną, energetyczną, drogową, a także telekomunikacyjną. Stan techniczny oraz dostępność tych zasobów mają istotny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz na możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego gminy.

Dane dotyczące infrastruktury kanalizacyjnej w latach 2019–2023 ilustrują rozwój sieci oraz jej użytkowania. Oto podsumowanie:

Tabela 1. Sieć kanalizacyjna w Gminie Lubaczów w latach 2019-2023

Zakres przedmiotowy	Jedn.	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	167,8	173,0	177,0	178,0	178,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1643	1723	1764	1764	1766
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³ *	178,0	206,0	214,0	202,0	214,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6187	6189	6203	6173	5157

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

* 1 dam³ równa się 1 000 m³

W tabeli nr 1 widać, że długość czynnej sieci kanalizacyjnej systematycznie rosła z 167,8 km w 2019 roku do 178,5 km w 2023 roku. Liczba przyłączy wzrosła o 123 sztuki w analizowanym okresie, co świadczy o rozszerzaniu dostępu do infrastruktury. Od 2019 do 2023 roku ilość oczyszczonych ścieków wzrosła z 178,0 dam³ do 214,0 dam³. W 2022 roku zauważono chwilowy spadek, ale poziom w 2023 roku powrócił do wartości z 2021 roku. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej była stabilna do 2022 roku, po czym w 2023 roku spadła znacząco, z 6173 do 5157 osób (spadek o 16,5%). Spadek ten może wynikać z migracji, zmniejszenia liczby mieszkańców, bądź innych lokalnych uwarunkowań. Infrastruktura kanalizacyjna rozwijała się zarówno pod względem długości sieci, jak i liczby przyłączy.

Tabela 2. Sieć gazowa w gminie Lubaczów w latach 2019-2023

Zakres przedmiotowy	Jedn. miary	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci ogółem	m	143 322	144 424	143 450	144 623	145 002
długość czynnej sieci przesyłowej	m	42 873	42 869	25 891	25 891	25 891
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieskalnych)	szt.	1 223	1 253	1 281	1 307	1 334
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	szt.	767	809	835	861	894

odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem	szt.	376	416	421	441	461
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	2 830	3 872	3 914	3 924	3 988

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawiają rozwój sieci gazowej w gminie Lubaczów w latach 2019–2023. Analizując te dane, można zauważyć następujące trendy: długość czynnej sieci gazowej ogółem to wzrost z 143 322 m w 2019 r. do 145 002 m w 2023 r., co oznacza przyrost o 1 680 m (ok. 1,17% w ciągu pięciu lat), natomiast przesyłowej to spadek z 42 873 m w 2019 r. do 25 891 m od 2021 r., co wynika z dużej redukcji w 2021 r. i utrzymania tej wartości do 2023 r. Liczba czynnych przyłączy wzrosła systematycznie z 1 223 w 2019 r. do 1 334 w 2023 r., co stanowi wzrost o 111 przyłączy (ok. 9%). Liczba odbiorców w gospodarstwach domowych wzrosła z 767 w 2019 r. do 894 w 2023 r. (+127, czyli ok. 16,56%). Gospodarstwa ogrzewające mieszkania gazem zanotowały wzrost z 376 w 2019 r. do 461 w 2023 r. (+85, tj. ok. 22,61%). Wzrost liczby osób korzystających z sieci gazowej z 2 830 w 2019 r. do 3 988 w 2023 r. (+1 158 osób, czyli ok. 40,92%). Sieć gazowa w gminie Lubaczów była systematycznie rozbudowywana, choć długość sieci przesyłowej zmniejszyła się w 2021 r. Liczba użytkowników oraz gospodarstw domowych korzystających z gazu, szczególnie do ogrzewania, wyraźnie rośnie. Wzrost liczby osób korzystających z sieci gazowej może wskazywać na większe zainteresowanie mieszkańców gminy dostępem do tej formy energii, co może być efektem modernizacji infrastruktury i promocji ekologicznych rozwiązań energetycznych.

Tabela 3. Sieć wodociągowa w gminie Lubaczów 2019-2024

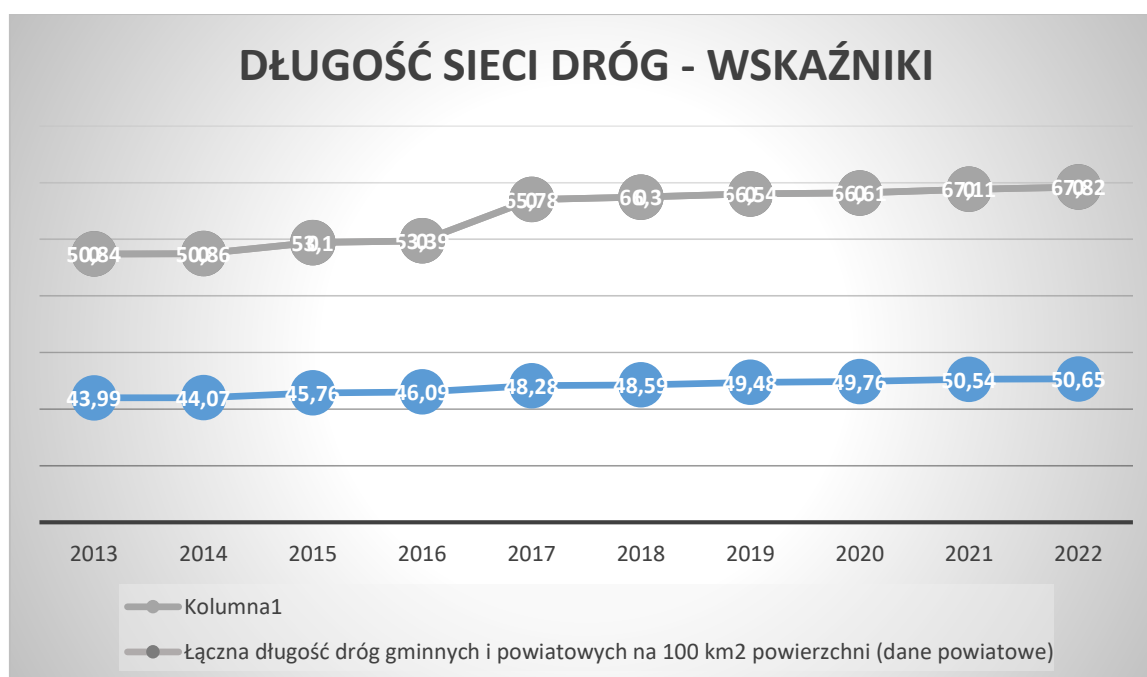
Zakres przedmiotowy	Jedn. miary	2019	2020	2021	2022	2023
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	155,0	157,0	158,0	158,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 379	2 410	2 456	2 476	2 544
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	229,0	249,6	261,0	242,0	235,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	9 180	9 038	8 991	8 947	8 921

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane o sieci wodociągowej w gminie Lubaczów w latach 2019–2023 pokazują kluczowe zmiany w infrastrukturze i użytkowaniu wody. Wzrost długości sieci od 155,0 km w 2020 r. do 158,6 km w 2023 r. (brak danych dla 2019 r.). Przyrost o 3,6 km w ciągu trzech lat, co wskazuje na umiarkowany rozwój sieci (ok. 2,3%). Liczba przyłączy wzrosła z 2 379 w 2019 r. do 2 544 w 2023 r. (+165, czyli ok. 6,93%). Systematyczny wzrost liczby przyłączy wskazuje na ciągłe zwiększanie dostępu do sieci wodociągowej. Maksymalne zużycie odnotowano w 2021 r. (261,0 dam³), po czym nastąpił spadek w latach 2022–2023. W 2023 r. dostarczono 235,0 dam³, co oznacza spadek o 24 dam³ (ok. 9,2%) w porównaniu do 2021 r. i może wynikać z poprawy oszczędności wody, zmniejszenia liczby użytkowników lub innych czynników. Systematyczny spadek liczby mieszkańców korzystających z sieci: z 9 180 osób w 2019 r. do 8 921 w 2023 r. (utrata 259 osób, czyli ok. 2,82%). Spadek liczby użytkowników może być związany z migracją ludności lub spadkiem liczby mieszkańców gminy. Sieć wodociągowa była stopniowo rozwijana, a liczba przyłączy wzrosła, co może wskazywać na poszerzenie zasięgu dostępu do wody w gminie. Spadek dostarczanej wody mimo wzrostu liczby przyłączy może być efektem oszczędniejszego użytkowania wody lub zmian demograficznych. Spadek liczby osób korzystających z sieci sugeruje zmniejszenie liczby mieszkańców, co może wpływać na dalsze planowanie rozwoju sieci wodociągowej i zarządzanie zasobami wody. Rozwój infrastruktury wodociągowej pozostaje stabilny, ale kluczowym wyzwaniem może być utrzymanie efektywnego wykorzystania sieci w obliczu spadku liczby użytkowników.

Dostępność komunikacyjna

Wykres 1.

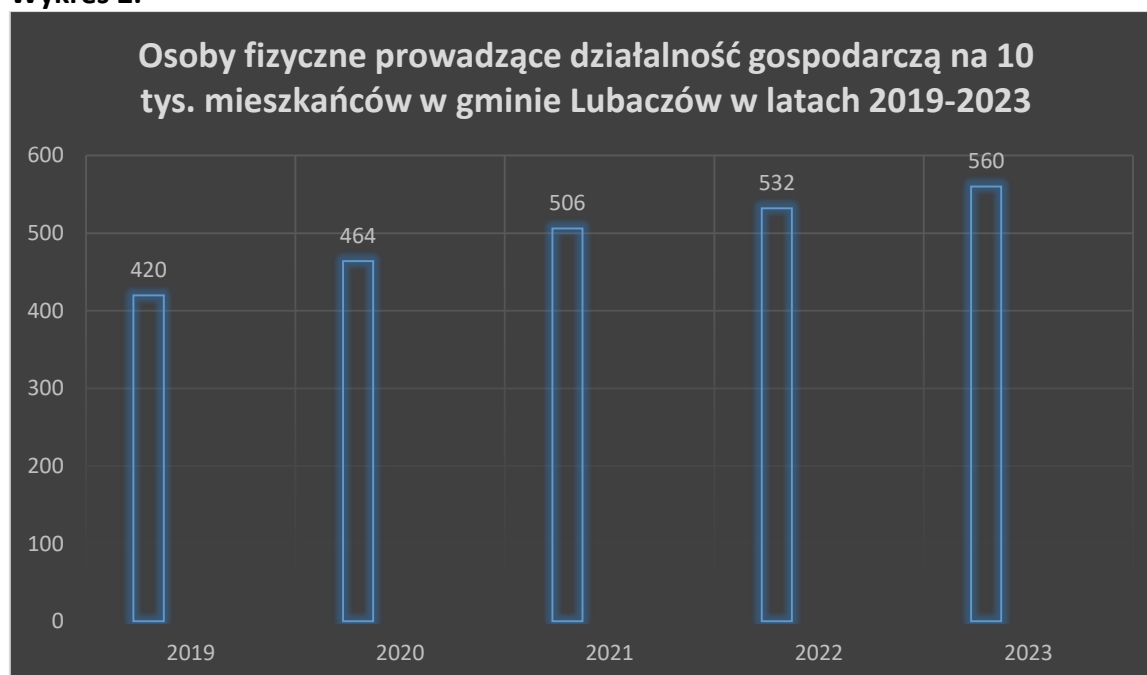
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Podane dane dotyczą długości dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni oraz łącznej długości dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni w poszczególnych latach. Oto analiza: Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni (km/km²): Wartości w 2013 roku wynosiły 43,99 km/km², a w 2022 roku wzrosły do 50,65 km/km². Różnica: 50,65 - 43,99 = 6,66 km/km². Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni (km/km²): Wartości w 2013 roku wynosiły 50,84 km/km², a w 2022 roku wzrosły do 67,82 km/km². Różnica: 67,82 - 50,84 = 16,98 km/km². Trend: Zauważalny skok w latach 2016–2017 (z 53,39 km/km² do 65,78 km/km²), co może świadczyć o dużych inwestycjach w rozbudowę infrastruktury. Oba wskaźniki wykazują wyraźny wzrost na przestrzeni dekady. Rozwój infrastruktury był szczególnie widoczny w latach 2016–2017 w przypadku łącznej długości dróg. Drogi o twardej nawierzchni stanowią większość dróg gminnych i powiatowych, ale ich rozwój jest bardziej równomierny w czasie.

3.3 Przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość w gminie jest kluczowym czynnikiem rozwoju lokalnego, który ma wpływ na wzrost gospodarczy, tworzenie miejsc pracy, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie wpływów podatkowych. Dla gmin wiejskich, takich jak Gmina Lubaczów, rozwój przedsiębiorczości może stanowić odpowiedź na wiele wyzwań, takich jak depopulacja, starzenie się społeczeństwa i ograniczona dostępność pracy.

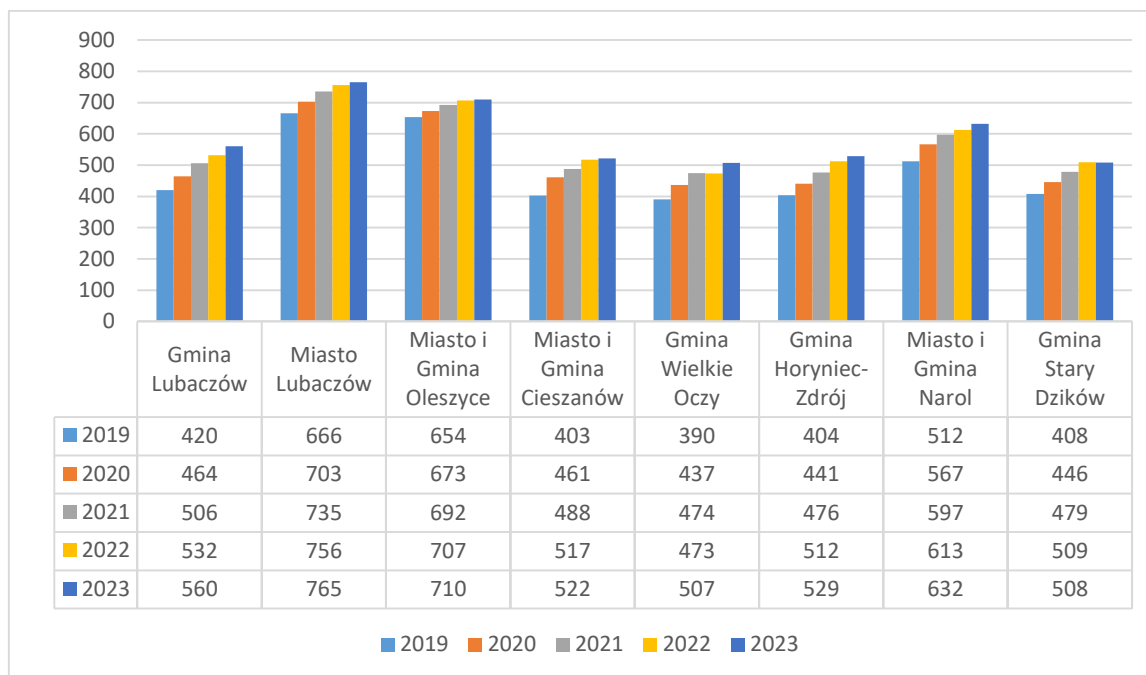
Wykres 2.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2019–2023 widoczny jest systematyczny i stabilny wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Średni roczny wzrost wynosi około 35–40 osób na 10 tys. mieszkańców.

Wykres 3. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w latach 2019 – 2023 w powiecie lubaczowskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analizy danych dotyczących liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w różnych jednostkach terytorialnych wynika, że wszystkie obszary odnotowały wzrost, chociaż dynamika tego wzrostu różni się w zależności od jednostki. W każdym obszarze od 2019 do 2023 roku liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wzrosła. W niektórych gminach wzrost jest stabilny i konsekwentny, w innych – bardziej dynamiczny. Liderem przez cały okres jest Miasto Lubaczów, który w 2023 roku osiągnął wartość 765, co oznacza wzrost o 99 działalności (+14,9%) w porównaniu do 2019 roku. Na drugim miejscu plasuje się Oleszyce z wynikiem 710 w 2023 roku, co oznacza wzrost o 56 działalności (+8,6%) w tym samym okresie. Dynamiczny rozwój widoczny jest w mniejszych gminach:

- **Horyniec-Zdrój:** Bardzo wysoki wzrost o 30,9% sugeruje, że obszar ten staje się coraz bardziej atrakcyjny dla przedsiębiorców.
- **Gmina Lubaczów:** Największy procentowy wzrost w regionie (+33,3%), co może wskazywać na rosnącą liczbę nowych inicjatyw gospodarczych.

Dane pokazują ogólny wzrost przedsiębiorczości w regionie, przy czym najbardziej dynamiczny rozwój obserwuje się w gminach Horyniec-Zdrój, Gmina Lubaczów i Cieszanów. Miasto Lubaczów pozostaje liderem pod względem liczby działalności, podczas gdy obszary takie jak Stary Dzików czy Wielkie Oczy mogą wymagać większego wsparcia, aby przyspieszyć rozwój gospodarczy.

Sytuację gospodarczą Gminy Lubaczów odzwierciedlają wskaźniki gospodarcze tj. liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w roku 2023, podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 4. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2019-2023

Jednostka terytorialna	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2019-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	82,7	92,7	98,9	102,4	107,5
Miasto Lubaczów	147,1	158,3	167,7	174,1	182,5
Miasto i Gmina Oleszyce	134,5	141,0	146,6	151,1	150,8
Miasto i Gmina Cieszanów	86,9	100,4	106,8	111,5	113,5
Gmina Wielkie Oczy	83,6	92,3	98,9	100,7	106,4
Gmina Horyniec-Zdrój	87,1	98,7	106,2	112,6	117,3
Miasto i Gmina Narol	98,3	111,4	117,0	119,7	123,9
Gmina Stary Dzików	81,1	88,4	94,0	99,8	100,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie wszystkie jednostki wykazują pozytywne zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, co świadczy o wzroście przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczym. Liderem pozostaje Miasto Lubaczów, ale pozostałe obszary, w szczególności Gmina Horyniec-Zdrój oraz Miasto i Gmina Narol, wykazują znaczące postępy, co może zapowiadać dalsze zmniejszanie różnic w poziomie rozwoju gospodarczego w regionie.

Tabela 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2019-2023

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności 2019-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	530	579	620	643	675
Miasto Lubaczów	902	946	992	1016	1053
Miasto i Gmina Oleszyce	843	859	883	902	901
Miasto i Gmina Cieszanów	550	610	647	683	692
Gmina Wielkie Oczy	526	575	615	622	655

Gmina Horyniec-Zdrój	543	589	632	669	697
Miasto i Gmina Narol	609	672	706	726	753
Gmina Stary Dzików	502	534	573	608	609

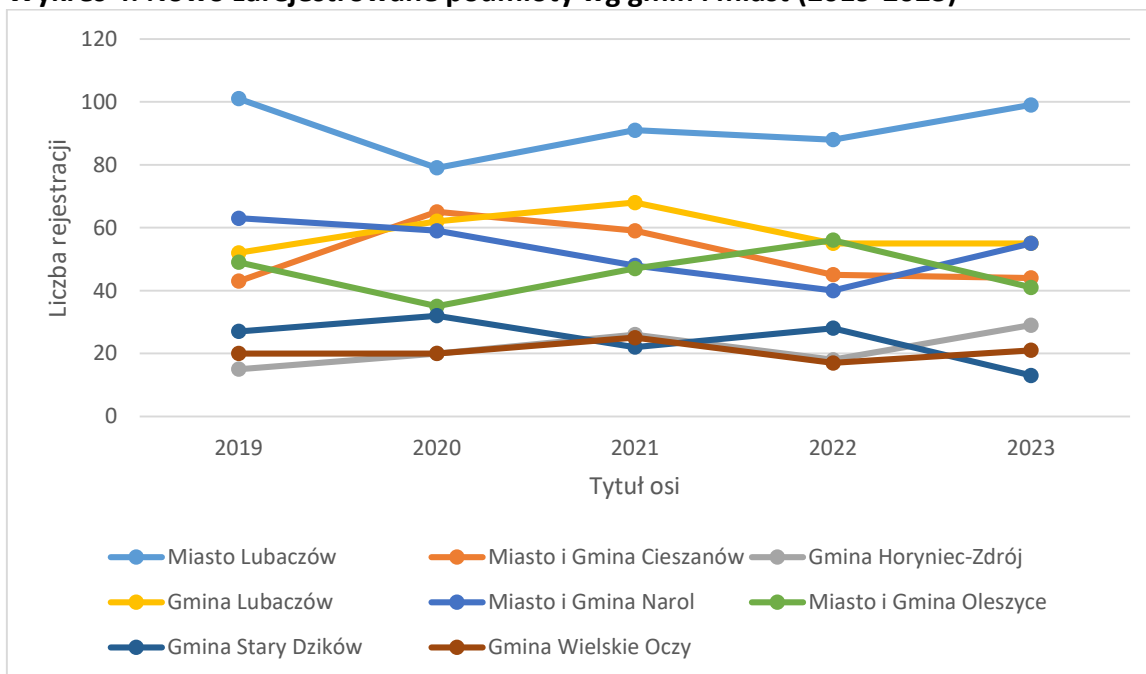
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2019–2023 w różnych jednostkach terytorialnych pokazuje wyraźny wzrost w większości obszarów. Wszystkie jednostki, poza Miastem i Gminą Oleszyce (gdzie w 2023 roku nastąpił minimalny spadek), odnotowały wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w analizowanym okresie. Największy przyrost liczby podmiotów w latach 2019–2023 zaobserwowano w:

- **Gmina Lubaczów:** Wzrost o 145 podmiotów (+27,4%).
- **Miasto Lubaczów:** Wzrost o 151 podmiotów (+16,7%).

Ogólny trend wzrostu liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w regionie świadczy o rozwijającej się gospodarce lokalnej. Największe przyrosty zanotowano w Gminie Horyniec-Zdrój i Mieście Lubaczów, które mogą stanowić liderów w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Warto jednak zwrócić uwagę na jednostki, które rozwijają się wolniej, takie jak Gmina Stary Dzików czy Miasto i Gmina Oleszyce.

Wykres 4. Nowo zarejestrowane podmioty wg gmin i miast (2019-2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ogólne obserwacje:

1. Wzrosty i spadki liczby rejestracji:
 - o W niektórych miejscowościach, jak Horyniec-Zdrój, zauważalny jest wzrost liczby rejestracji w 2023 roku (29 w porównaniu do 15 w 2019 r.).
 - o Z kolei w Starym Dzikowie liczba rejestracji spadła znacząco z 27 w 2019 r. do 13 w 2023 r.
2. Stabilność w mieście Lubaczów:
 - o W latach 2020–2023 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów wynosiła od 55 do 68, co wskazuje na stabilną aktywność gospodarczą.
3. Wahania w pozostałych miejscowościach:
 - o Cieszanów osiągnął szczyt w 2020 roku (65 rejestracji), po czym liczby zaczęły spadać, osiągając 44 w 2023 roku.
 - o Narol odnotował spadek do 40 rejestracji w 2022 r., ale w 2023 r. nastąpił lekki wzrost do 55.
4. Różnorodność trendów:
 - o Niektóre miejscowości, jak Wielkie Oczy, utrzymują dość stabilną liczbę rejestracji z niewielkimi wahaniami w ciągu pięciu lat.

Tabela 6. Podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w roku 2023

Jednostka terytorialna	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Pozostała działalność
Miasto Lubaczów	0	21	78
Miasto i Gmina Cieszanów	3	21	20
Gmina Horyniec-Zdrój	0	15	14
Gmina Lubaczów	0	29	26
Miasto i Gmina Narol	0	34	21
Miasto i Gmina Oleszyce	1	22	18
Gmina Stary Dzików	2	6	5
Gmina Wielkie Oczy	0	12	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analizy danych wynika, że w powiecie lubaczowskim dominuje działalność budowlana oraz pozostała działalność (handel, usługi, inne sektory). Powiat lubaczowski, w tym gmina Lubaczów, rozwija się w kierunku gospodarki budowlano-usługowej, co stawia ją w korzystnej pozycji względem innych gmin.

1. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

- Rejestracje w tej kategorii są bardzo niskie:
 - Największa liczba rejestracji: Gmina Stary Dzików (2) oraz Miasto i Gmina Cieszanów (3).
 - W większości jednostek terytorialnych (np. Miasto Lubaczów, Gmina Horyniec-Zdrój, Gmina Wielkie Oczy) brak rejestracji w tej sekcji.
- Rolnictwo odgrywa marginalną rolę w rozwoju gospodarczym regionu.

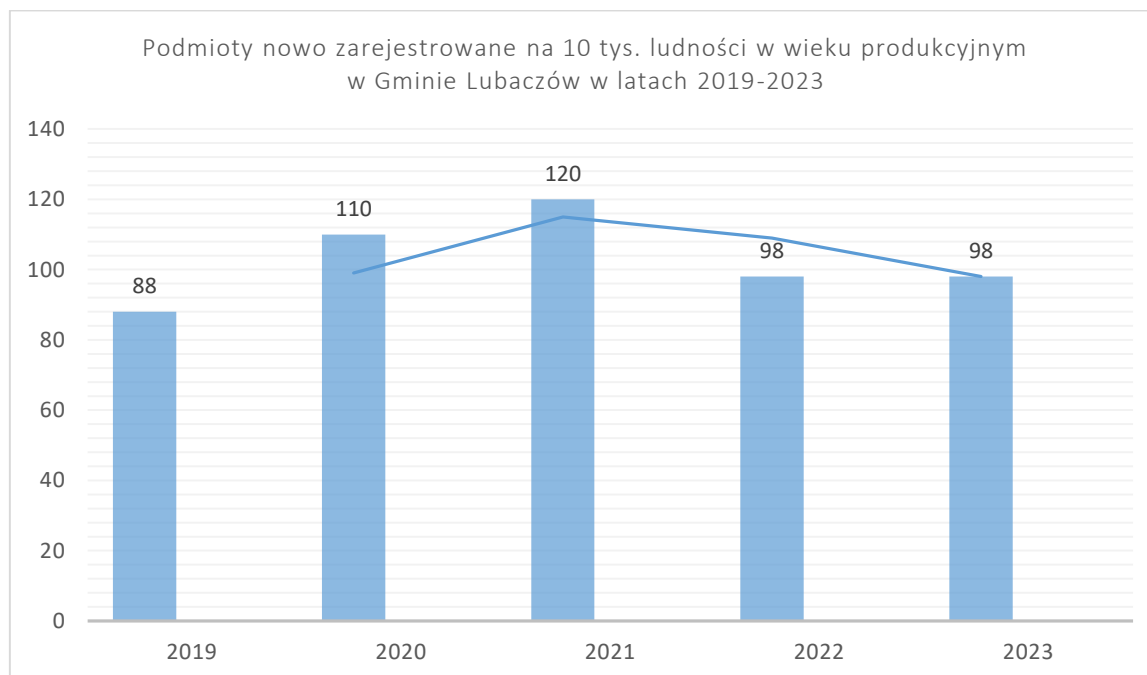
2. Przemysł i budownictwo

- Najwięcej rejestracji: Miasto i Gmina Narol (34) oraz Gmina Lubaczów (29).
- Najmniej rejestracji: Gmina Stary Dzików (6).
- Przemysł i budownictwo są istotną częścią działalności gospodarczej w analizowanym regionie, szczególnie w Narolu i Gminie Lubaczów.

3. Pozostała działalność

- Najwięcej rejestracji: Miasto Lubaczów (78) – znacząca dominacja w tej kategorii, co wskazuje na silne zróżnicowanie i atrakcyjność dla innych form działalności gospodarczej.
- Najmniej rejestracji: Gmina Stary Dzików (5).
- Stabilny wynik: Gmina Horyniec-Zdrój (14) oraz Gmina Wielkie Oczy (9).

Wykres 5.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie danych przedstawionych dla liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lubaczów w latach 2019–2023 można zaobserwować, że w roku 2019 liczba ta wynosiła 88, co oznacza najniższą wartość w analizowanym okresie. W 2020 roku nastąpił istotny wzrost do 110 podmiotów i w 2021 do 120 osiągając najwyższy poziom w analizowanym okresie. W 2022 roku nastąpił spadek do 98 podmiotów, a wartość ta utrzymała się również w 2023 roku.

Wykres 6.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwyższa liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przypada na Miasto Lubaczów (152), co wyróżnia się na tle innych jednostek. Gmina Stary Dzików osiągnęła najniższy wynik (54). Gmina Lubaczów (98) plasuje się poniżej średniej dla całego zestawienia.

Tabela 7. Podmioty wyrejestrowane w gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich w latach 2019-2023

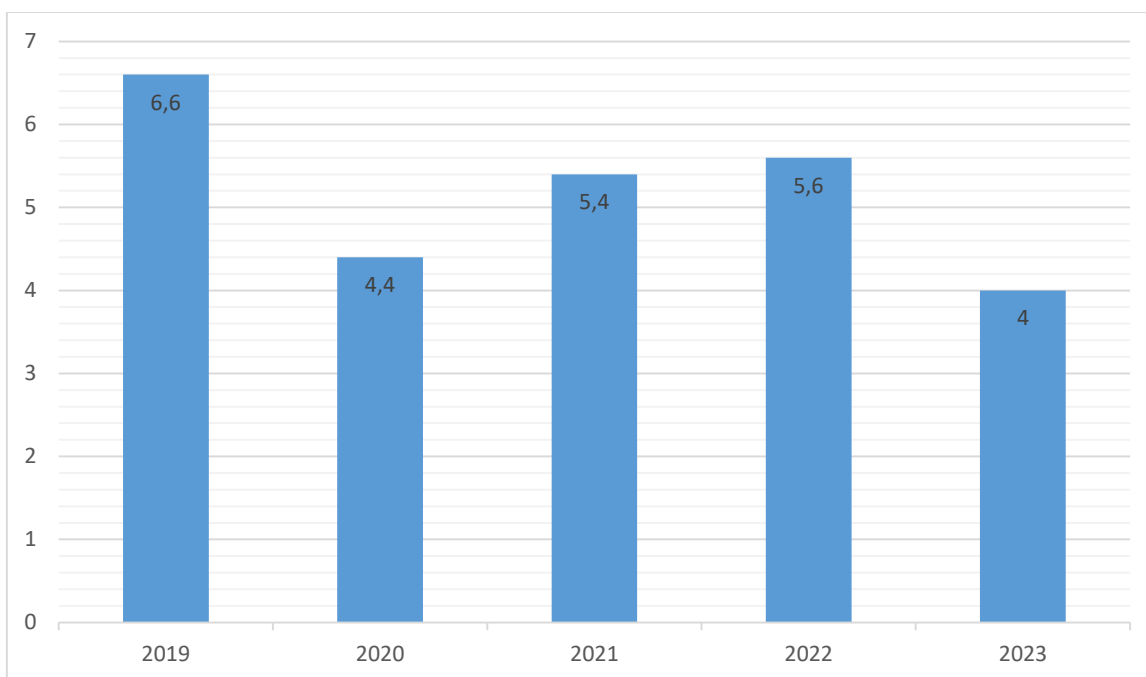
Jednostka terytorialna	Podmioty wyrejestrowane w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich w latach 2019-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	32	23	30	32	24
Miasto Lubaczów	72	47	44	58	67
Miasto i Gmina Oleszyce	23	28	31	42	42
Miasto i Gmina Cieszanów	28	34	36	26	44

Gmina Wielkie Oczy	7	5	11	14	9
Gmina Horyniec-Zdrój	10	8	11	3	15
Miasto i Gmina Narol	31	17	26	28	30
Gmina Stary Dzików	3	16	12	12	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując dane można zauważyć, że Gmina Lubaczów ma relatywnie stabilne wartości w latach 2019–2023. Liczba wyrejestrowanych podmiotów oscyluje wokół 23–32. W 2023 roku odnotowano 24 wyrejestrowania. Należy zauważyć spadek wartości wskaźnika w roku 2023 do roku 2022 i 2021 co jest zjawiskiem pozytywnym.

Wykres 7. Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w Gminie Lubaczów w latach 2019–2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza danych dotycząca udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w Gminie Lubaczów w latach 2019–2023 pokazuje, że udział podmiotów wyrejestrowanych wahał się między 4,0% a 6,6%, co wskazuje na umiarkowaną dynamikę zamykania firm w Polsce w tym okresie. Wyższe wartości mogą oznaczać trudniejsze lata dla przedsiębiorców, podczas gdy niższe wartości sugerują większą stabilność rynku. Wartości w okolicach 5-6% można uznać za wskaźnik normalnych fluktuacji w gospodarce. Wartość 4,0% może sugerować poprawę sytuacji gospodarczej i mniejsze problemy z likwidacją firm w danym roku.

**Tabela 8. Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej w gminie Lubaczów.
Stan na dzień 08.01.2025 r.**

Nazwa sekcji	Ilość działalności
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	8
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	1
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	31
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	1
BUDOWNICTWO	97
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	64
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	16
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	2
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	3
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	3
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	13
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	14
EDUKACJA	3
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	12
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	5
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	8
SUMA:	281

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Dane na dzień 08.01.2025 dotyczące liczby działalności gospodarczych w gminie Lubaczów wskazują na zróżnicowany profil aktywności gospodarczej. Gmina charakteryzuje się dominacją działalności budowlanej oraz handlowo-usługowej. Przetwórstwo przemysłowe i transport pełnią istotną rolę, wspierając lokalną gospodarkę. Niewielka liczba działalności w sekcjach takich jak informacja, edukacja czy kultura może wskazywać na obszary wymagające dalszego rozwoju. Gmina posiada zróżnicowaną strukturę gospodarczą, z przewagą tradycyjnych sektorów, co sugeruje potencjał do dalszego rozwoju w innowacyjnych branżach.

**Tabela 9. Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej w gminie Lubaczów w
porównaniu do gmin sąsiednich.
Stan na dzień 15.01.2025 r.**

Nazwa sekcji	Kod sekcji	Ilość działalności								
		Gmina Lubaczów	Miasto Lubaczów	Narol gm.m-w	Oleszyc e gm. m-w	Stary Dzikó w gm.w	Horyniec-Zdrój gm.w	Cieszanów gm.m-w	Wielkie Oczy gm. w	Razem
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	A	8	1	19	17	10	3	10	4	72
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	B	1	0	0	1	0	0	0	0	2
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	C	31	49	22	37	11	7	31	23	211
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	D	1	0	0	0	0	1	0	0	2
DOSTAWA WODY, GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPOADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	E	0	0	0	0	0	0	1	0	1
BUDOWNICTWO	F	97	104	143	73	42	35	56	44	594
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	G	64	186	48	37	36	32	36	23	462
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	H	16	21	29	23	17	4	10	6	126
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM	I	2	20	17	3	5	10	8	4	69

I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI										
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	J	3	30	5	13	2	10	7	2	72
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	K	3	18	5	3	2	5	4	3	43
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	L	0	7	5	1	0	1	1	1	16
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	M	13	105	17	23	8	9	15	4	194
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	N	14	18	8	16	2	7	10	5	80
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA, OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	O	0	0	0	0	0	0	0	1	1
EDUKACJA	P	3	22	4	1	1	1	2	2	36
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	Q	12	80	4	7	2	9	15	6	135
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	R	5	8	1	2	1	0	4	2	23
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	S	8	57	8	13	3	8	9	1	107
SUMA:		281	726	335	270	142	142	219	131	2246

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć zróżnicowanie działalności gospodarczej na terenie powiatu lubaczowskiego. Gmina Lubaczów wyróżnia się w kilku kluczowych aspektach, które odróżniają ją od innych gmin powiatu oraz miasta Lubaczów.

1. Liczba działalności gospodarczych

- **Gmina Lubaczów:** 281 działalności gospodarczych, co plasuje ją na drugim miejscu w powiecie.

- **Miasto Lubaczów:** Zdecydowanie dominuje z **726 działalnościami**, co wskazuje na jego rolę jako gospodarczego centrum.
- **Pozostałe gminy:**
 - **Narol:** 335 działalności (więcej niż gmina Lubaczów, głównie w budownictwie i przetwórstwie przemysłowym).
 - **Stary Dzików:** 270 działalności, liczba zbliżona do gminy Lubaczów.
 - **Horyniec-Zdrój:** 142 działalności, co wynika z uzdrowiskowego charakteru gminy.
 - **Cieszanów:** 219 działalności, wyraźnie mniej niż w gminie Lubaczów.
 - **Wielkie Oczy:** 131 działalności, najmniejsza liczba w całym powiecie.

2. Branże dominujące w gminie Lubaczów

Budownictwo (F)

- Gmina Lubaczów: **97 działalności**, co stanowi 16% ogółu działalności w gminie.
- Miasto Lubaczów: **104 działalności** – tylko nieznacznie więcej, pomimo większej liczby firm ogółem.
- Inne gminy:
 - Narol: 143 działalności (największa liczba w powiecie).
 - Horyniec-Zdrój: 42 działalności – wyraźnie mniej niż w gminie Lubaczów.

Handel hurtowy i detaliczny (G)

- Gmina Lubaczów: **64 działalności**.
- Miasto Lubaczów: **186 działalności** – prawie trzykrotnie więcej, co wynika z funkcji miasta jako centrum handlowego.
- Inne gminy:
 - Narol: 48 działalności.
 - Stary Dzików: 37 działalności – mniej niż gmina Lubaczów, co świadczy o większej aktywności handlowej w gminie.

Przetwórstwo przemysłowe (C)

- Gmina Lubaczów: **31 działalności**, co czyni ją istotnym ośrodkiem produkcji.
- Miasto Lubaczów: **49 działalności** – większe znaczenie tej branży.
- Inne gminy:
 - Narol: 49 działalności (lider w przetwórstwie).
 - Horyniec-Zdrój: 11 działalności – znacznie mniej niż w gminie Lubaczów.

Transport i magazynowanie (H)

- Gmina Lubaczów: **16 działalności**.

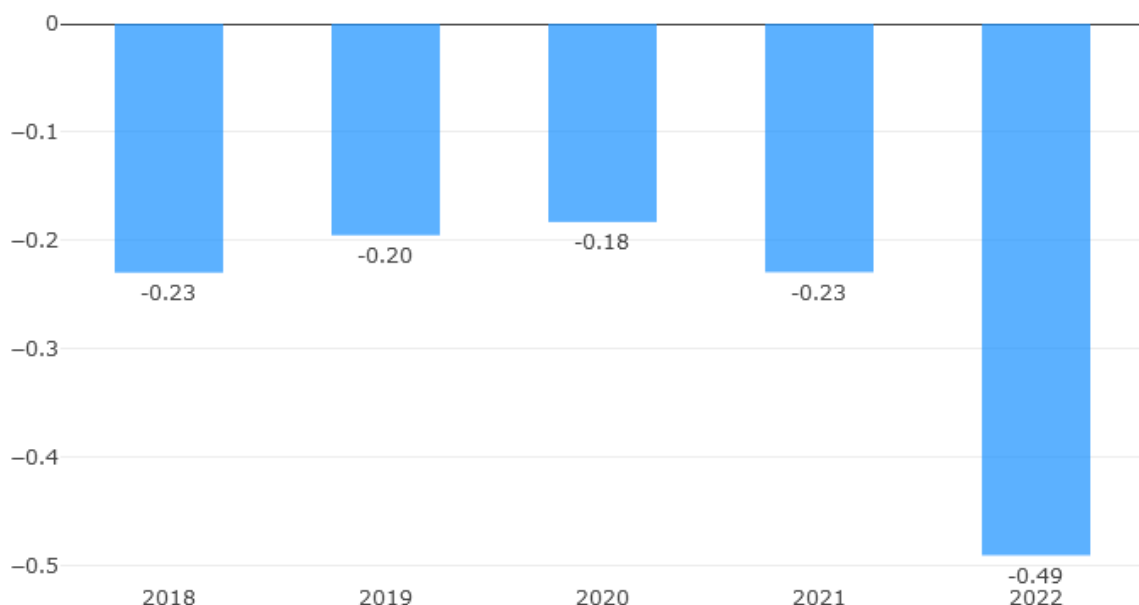
- Miasto Lubaczów: **21 działalności** – niewiele więcej.
- Inne gminy:
 - Narol: 29 działalności – wyraźnie większa liczba.
 - Cieszanów: 10 działalności – mniej niż w gminie Lubaczów.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)

- Gmina Lubaczów: **12 działalności**.
- Miasto Lubaczów: **80 działalności** – znacznie więcej, co wynika z koncentracji placówek medycznych w mieście.
- Inne gminy:
 - Horyniec-Zdrój: 9 działalności.
 - Stary Dzików: 7 działalności – mniej niż gmina Lubaczów.

Gmina Lubaczów znajduje się w czołówce gospodarczej w powiecie lubaczowskim, jednak w różnych branżach ma odmienny potencjał w porównaniu z sąsiednimi gminami. Gmina Lubaczów ma solidną pozycję gospodarczą i znaczny potencjał rozwoju, szczególnie w sektorach budownictwa i przetwórstwa przemysłowego.

Wykres 8. Wymiar gospodarczy

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl, inf. z dnia 25.11.2024 r.

Na wymiar gospodarczy składają się 4 obszary:

- Potencjał i konkurencyjność
- Rynek pracy i kwalifikacje grupy roboczej

- Sytuacja materialna mieszkańców
- Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)

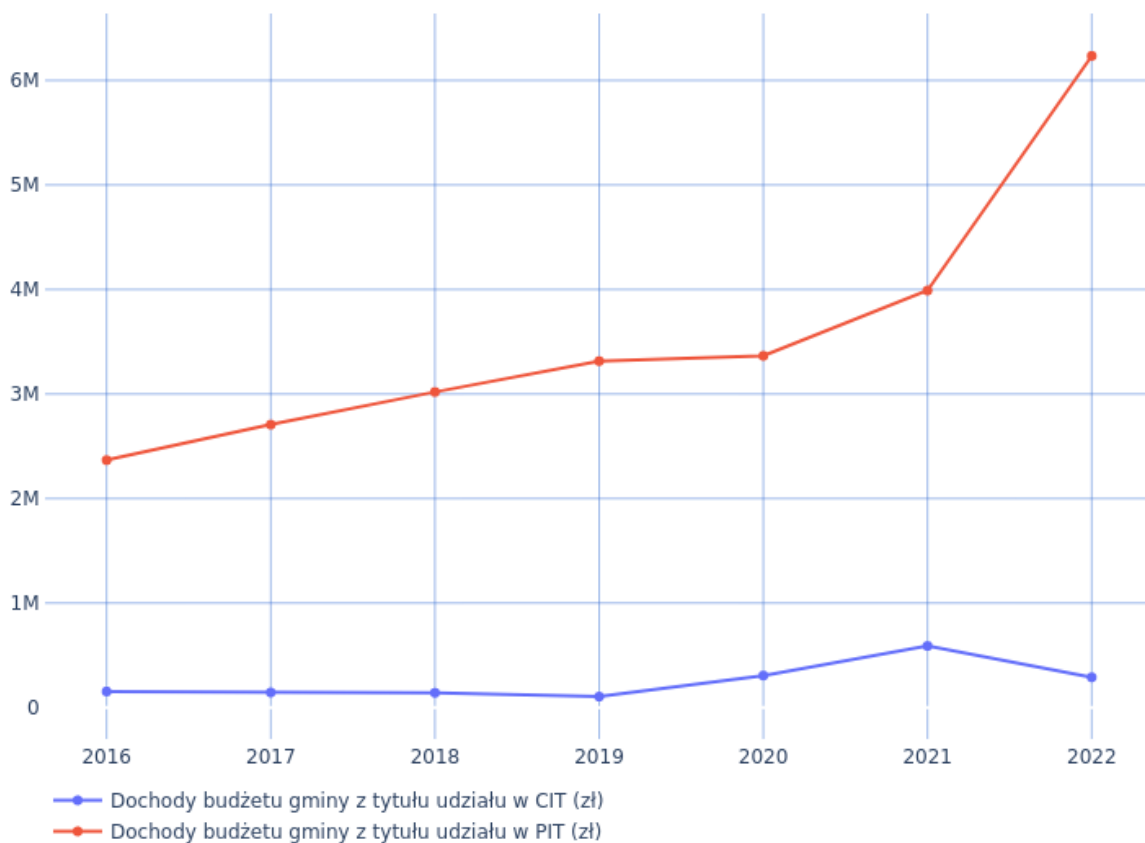
Jak wynika z zamieszczonego wykresu słupkowego wskaźnik wymiaru gospodarczego na przestrzeni lat znacznie się pogorszył i w badanym okresie był na ujemnym poziomie.

Tabela 10. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2016
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	153 398,74	144 908,91	141 229,64	105 134,89	306 250,09	589 452,50	289 560,91	188,76
Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	2 367 115,00	2 707 131,00	3 019 111,00	3 314 556,00	3 364 980,00	3 990 270,00	6 234 306,57	263,37

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

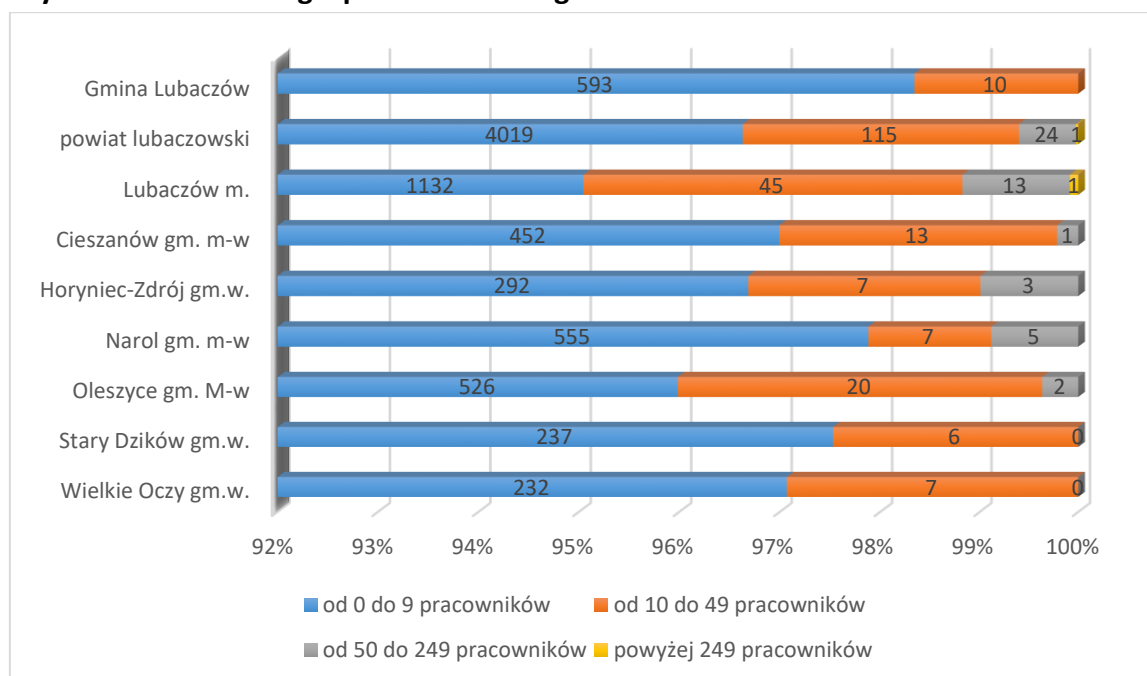
Wykres 9. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - budżet

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Dane dotyczące dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w podatkach CIT i PIT w latach 2016–2022 pokazują znaczący wzrost tych dochodów, co świadczy o poprawie sytuacji finansowej gminy. Dochody z PIT rosły bardziej dynamicznie niż z CIT, co jest zgodne z ogólnymi trendami dotyczącymi wzrostu dochodów osobistych w Polsce oraz zmian w strukturze podatkowej. Wahania dochodów z CIT: Spadki w latach 2018–2019 mogą wynikać z lokalnych lub ogólnokrajowych zmian gospodarczych, podczas gdy wzrosty w latach 2020–2021 mogą być efektem zwiększonych wpływów z działalności przedsiębiorstw. Znaczenie PIT: Dochody z PIT w 2022 r. stanowiły zdecydowaną większość wpływów z udziału w podatkach, wskazując na większe znaczenie mieszkańców niż firm w generowaniu dochodów gminy.

Wykres 10. Jednostki gospodarcze według klas wielkości w 2023 r.

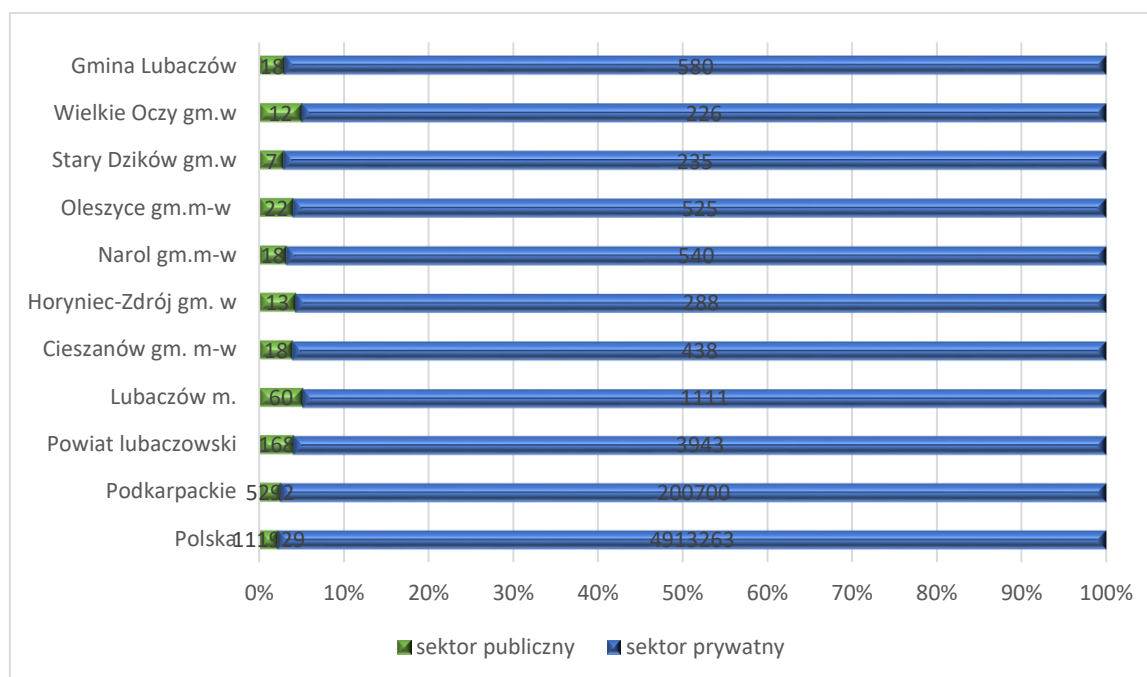
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawiają liczbę podmiotów gospodarczych w podziale na klasy wielkości w jednostkach terytorialnych powiatu lubaczowskiego oraz poszczególnych gmin w 2023 roku. Klasy wielkości podmiotów oznaczają liczbę zatrudnionych w przedsiębiorstwach, np.:

- **0 - 9:** Mikroprzedsiębiorstwa
- **10 - 49:** Małe przedsiębiorstwa
- **50 - 249:** Średnie przedsiębiorstwa
- **250 - 999:** Duże przedsiębiorstwa

Trendy w analizie pokazują dominację mikroprzedsiębiorstw ponad 96% wszystkich podmiotów we wszystkich gminach powiatu. Świadczy to o dominującym charakterze małej, lokalnej przedsiębiorczości, co jest typowe dla regionów o mniejszej urbanizacji. Małe przedsiębiorstwa występują w niewielkim odsetku, od ~2% do 3,7% w poszczególnych gminach. Największy odsetek małych firm jest w gminach Lubaczów i Oleszyce, co może wynikać z lepszych warunków do rozwoju biznesu w tych lokalizacjach. Średnie przedsiębiorstwa występują sporadycznie – od 0 do kilku podmiotów w gminach. Udział małych i średnich firm jest niewielki, co sugeruje bariery w rozwoju takich podmiotów. Potrzebne mogą być działania wspierające wzrost takich przedsiębiorstw, np. ulgi podatkowe, fundusze na rozwój. Brak dużych i bardzo dużych firm pokazuje ograniczone możliwości gospodarcze powiatu.

Wykres 11. Jednostki gospodarcze w podziale według sektora własności w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie załączonego wykresu analiza danych przedstawia:

➤ **Udział sektora publicznego i prywatnego:**

- W każdym przypadku (Polska, województwo podkarpackie, powiat lubaczowski i gminy wchodzące w jego skład) sektor prywatny zdecydowanie dominuje nad sektorem publicznym.

- Udział sektora prywatnego przekracza 95% w każdej analizowanej jednostce terytorialnej.
- **Porównanie na poziomie ogólnokrajowym, wojewódzkim i lokalnym:**
 - W Polsce sektor publiczny stanowi niewielki odsetek w stosunku do sektora prywatnego (około 2,2% dla sektora publicznego).
 - Podobna tendencja występuje na poziomie województwa podkarpackiego oraz w powiecie lubaczowskim.
- **Analiza w powiecie lubaczowskim i jego gminach:**
 - Gminy w powiecie lubaczowskim charakteryzują się bardzo niskim udziałem sektora publicznego, oscylującym w granicach 2-6%.
 - Najniższy udział sektora publicznego jest w gminie Stary Dzików (2%), a najwyższy w gminie Narol (ok. 4%).
- **Liczba jednostek w sektorze publicznym i prywatnym:**
 - Na poziomie Polski:
 - Sektor publiczny: 111,929 jednostek.
 - Sektor prywatny: 4,913,263 jednostek.
 - Na poziomie powiatu lubaczowskiego:
 - Sektor publiczny: 168 jednostek.
 - Sektor prywatny: 3,943 jednostek.
 - W gminach powiatu lubaczowskiego:
 - Najwięcej jednostek sektora publicznego i prywatnego jest w gminie Lubaczów (sektor publiczny: 18, prywatny: 580).
 - Najmniej jednostek sektora publicznego występuje w gminie Stary Dzików (7 jednostek).
- **Tendencje lokalne:**
 - Dane wskazują, że struktura gospodarcza na poziomie lokalnym w powiecie lubaczowskim i jego gminach odzwierciedla ogólnokrajowe proporcje z przewagą sektora prywatnego.
 - Większość działalności gospodarczej w regionie opiera się na przedsiębiorstwach prywatnych, co jest charakterystyczne dla rozwijających się lokalnych społeczności.

Podsumowując możemy zauważyć, że na tle innych gmin powiatu lubaczowskiego, gmina Lubaczów wyróżnia się zrównoważonym rozwojem, szczególnie w sektorze przemysłu i budownictwa, co wskazuje na jej istotny potencjał gospodarczy. W porównaniu do mniejszych jednostek, takich jak Stary Dzików czy Wielkie Oczy, gmina Lubaczów wykazuje wyższy poziom aktywności gospodarczej i większą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów, co czyni ją jednym z bardziej dynamicznych obszarów w powiecie.

Jednak w kontekście liderów, takich jak Miasto Lubaczów czy Miasto i Gmina Narol, gmina Lubaczów powinna kontynuować działania mające na celu wzmacnianie sektora usługowego oraz dywersyfikację działalności gospodarczej. Szczególną uwagę warto poświęcić zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwijaniu przedsiębiorczości w obszarach wiejskich.

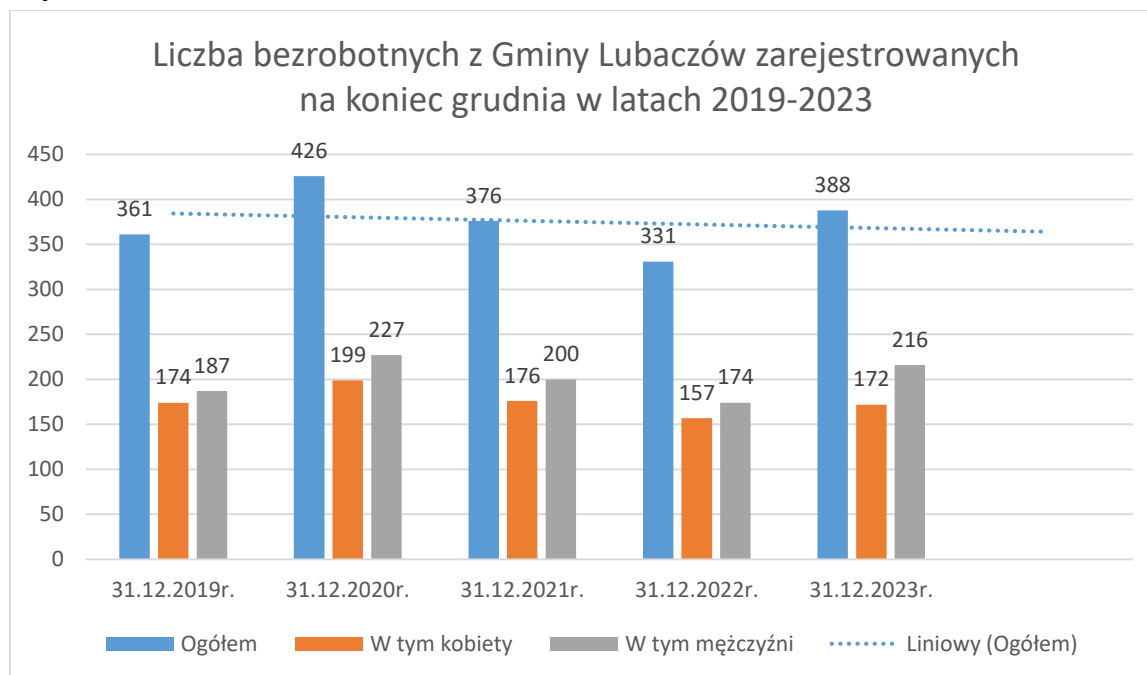
Ostatecznie, gmina Lubaczów ma solidne fundamenty gospodarcze, które w połączeniu z dalszym wsparciem infrastrukturalnym i finansowym mogą przyczynić się do jej stabilnego wzrostu, jednocześnie inspirując rozwój pozostałych gmin w powiecie. Aby utrzymać konkurencyjność, kluczowe będzie podjęcie działań sprzyjających zatrzymaniu młodych mieszkańców oraz rozwijaniu lokalnej bazy przedsiębiorstw.

3.4 Rynek pracy

Rynek pracy w Gminie Lubaczów, podobnie jak w innych obszarach wiejskich w Polsce, mierzy się z wieloma wyzwaniami, takimi jak niedobór ofert pracy, starzenie się społeczeństwa oraz migracja młodych ludzi do większych miast w poszukiwaniu lepszych warunków zawodowych. Gmina Lubaczów współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy, który organizuje programy wsparcia dla osób bezrobotnych, takie jak staże, prace interwencyjne, roboty publiczne oraz dotacje na zakładanie działalności gospodarczej. Urząd Pracy realizuje również programy stażowe i szkoleniowe, aby dostosować umiejętności bezrobotnych do potrzeb rynku pracy. Zmniejszenie bezrobocia w Gminie Lubaczów wymaga kontynuacji inwestycji w rozwój lokalnej gospodarki i stworzenia przyjaznych warunków dla przedsiębiorców, którzy mogą tworzyć nowe miejsca pracy. W szczególności rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, promocja rolnictwa ekologicznego oraz inwestycje w edukację i szkolenia mogą przyczynić się do ożywienia lokalnego rynku pracy. Zachęty dla młodych ludzi do pozostania w gminie lub powrotu po zakończeniu studiów mogą również zmniejszyć problem migracji i wpłynąć na poprawę sytuacji na rynku pracy.

Bezrobocie w Gminie Lubaczów to złożony problem wynikający z ograniczeń strukturalnych rynku pracy oraz wyzwań demograficznych. Działania samorządowe, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz wykorzystanie funduszy unijnych mogą jednak przyczynić się do poprawy tej sytuacji poprzez aktywizację osób bezrobotnych, rozwój lokalnego biznesu i tworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorach takich jak agroturystyka, usługi i przemysł drobny.

Wykres 12.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie

Na dzień 31.12.2023 r. status osób bezrobotnych z terenu gminy Lubaczów posiadało 388 osób, w tym 172 kobiety. Liczba ta do końca nie odzwierciedla rzeczywistego bezrobocia na terenie Gminy, gdyż część osób pozostających bez pracy jest właścicielami gospodarstw rolnych, które nie zapewniają utrzymania, ale równocześnie wykluczają możliwość rejestracji przez Urząd Pracy. Liczba bezrobotnych spadła z 426 osób w 2020 r. do 388 osób w 2023 r. Największy spadek odnotowano w latach 2021-2022.

Bezrobociem dotknięci są przede wszystkim ludzie młodzi zarówno wiekiem jak i stażem pracy (w przedziale wiekowym od 25-34 lat), jest to najliczniejsza grupa wiekowa. Drugie miejsce zajmują absolwenci szkół (przede wszystkim szkół zawodowych i podstawowych) – stanowią duży procent wśród bezrobotnych. W przypadku ludzi młodych wiek nie jest jedynym czynnikiem powodującym, iż pozostają bez pracy, wiąże się to również z faktem, że weszli na rynek pracy niedawno i nie posiadają wymaganego przez większość pracodawców stażu pracy. Zjawisko bezrobocia wymusza na ludziach nie tylko szukania nowych miejsc pracy, ale również przekwalifikowywanie się i zmianę wyuczonych zawodów.

Tabela 11. Struktura wiekowa bezrobotnych w gminie Lubaczów (Stan na 31.12.2023r.)

	Wiek bezrobotnych					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60 i więcej
Ogółem	78	84	89	74	41	22
Kobiety	38	36	52	29	17	x

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie

Najwięcej bezrobotnych ogółem to osoby w wieku 35-44 lata, co wskazuje na trudności w zatrudnieniu w tej grupie. Drugą pod względem liczebności grupą są osoby 25-34 lat (84 osoby). Z biegiem lat liczba bezrobotnych maleje, szczególnie wśród seniorów.

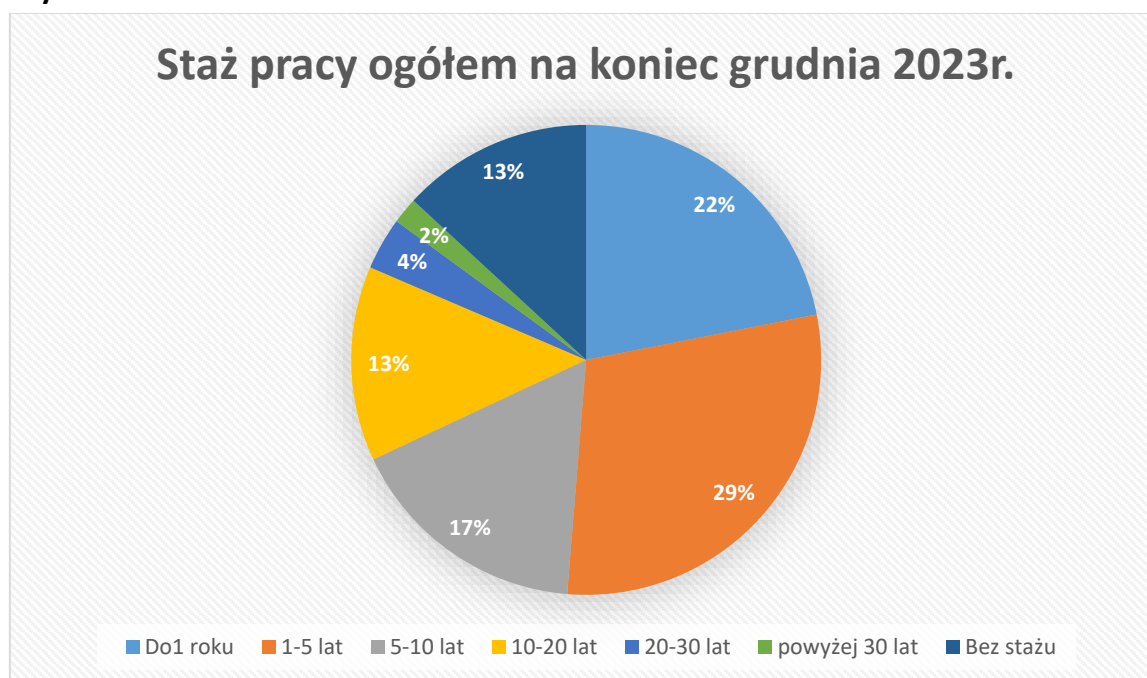
Tabela 12. Struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie Lubaczów Stan na 31.12.2023 r.

	Wykształcenie				
	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Ogółem	78	84	89	74	41
Kobiety	38	36	52	29	17

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie

Powyższa tabela przedstawia strukturę wykształcenia bezrobotnych w gminie Lubaczów. Na jej podstawie można stwierdzić, iż osoby z wyższym wykształceniem oraz średnim zawodowym są licznie reprezentowane w grupie bezrobotnych, co może wskazywać na problemy z dopasowaniem kwalifikacji do lokalnego rynku pracy. Osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowią najmniejszy odsetek, co może być związane z ich ograniczoną obecnością na rynku pracy lub mniejszymi oczekiwaniami w stosunku do pracy. Znaczna liczba bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym (89 osób) sugeruje, że osoby z tego poziomu wykształcenia mogą napotykać trudności w znalezieniu pracy w zawodzie.

Wykres 13.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie

Na dzień 31.12.2023 roku najliczniejszą grupę spośród bezrobotnych na terenie Gminy Lubaczów stanowiły osoby z krótkim stażem pracy (do 1 roku i 1-5 lat) dominującą, co może wynikać z niedopasowania ich kwalifikacji do wymagań pracodawców lub trudności w zdobyciu stałego zatrudnienia. Niski udział osób z bardzo długim stażem pracy (20 lat i więcej) wskazuje, że większość z nich może być aktywna zawodowo lub w wieku emerytalnym. Znacząca obecność osób bez stażu pracy (13%) pokazuje problem wejścia na rynek pracy dla osób niedoświadczonych.

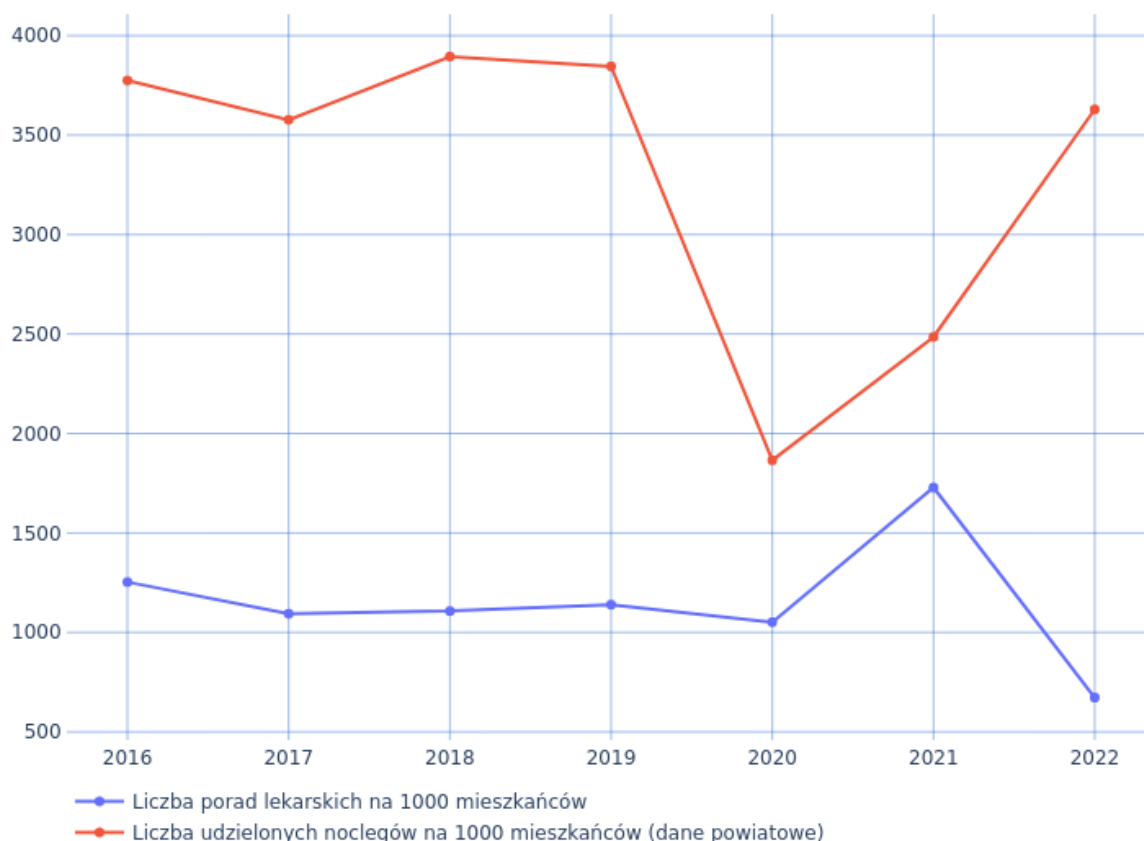
3.5 Dostępność do usług związanych z jakością życia

Tabela 13. Liczba porad lekarskich i udzielonych noclegów

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2016
Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	1 253,21	1094,18	1 107,70	1 139,87	1 051,74	1 728,72	672,55	53,67
Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	3 774,60	3577,07	3 894,71	3 845,74	1 865,25	2 485,42	3 629,26	96,15

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Wykres 14. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

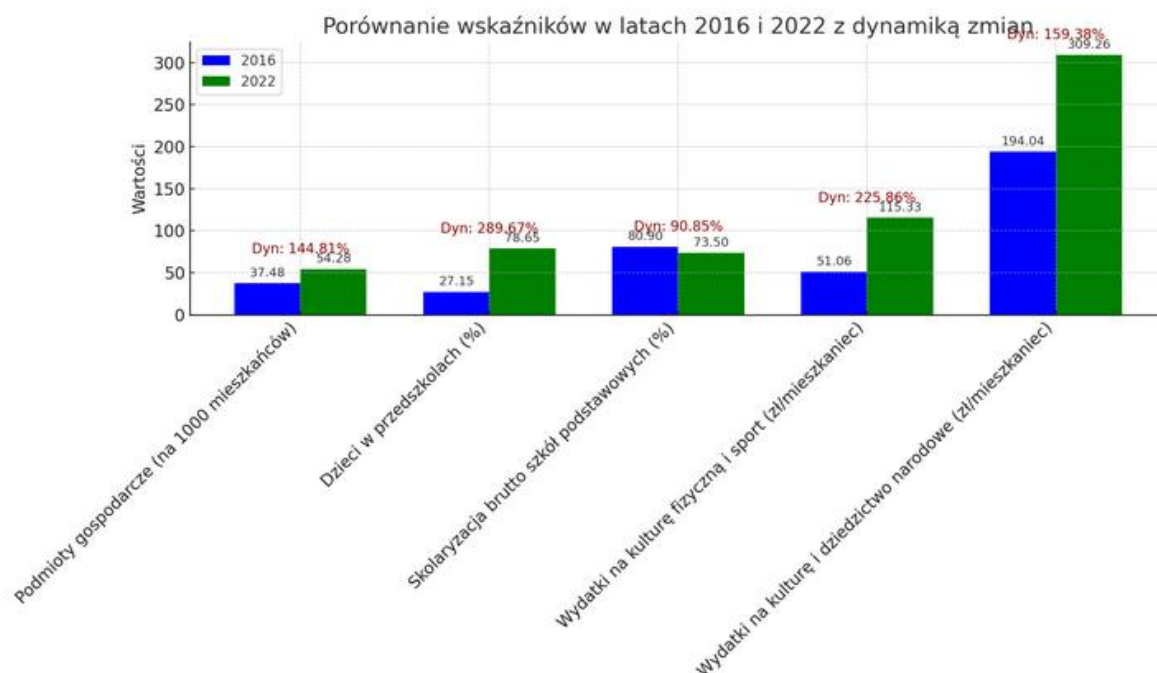

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na powyższym wykresie przedstawiono zmiany w liczbie porad lekarskich i udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców w latach 2016–2022:

- Porady lekarskie (fioletowa linia):
 - Znaczący spadek liczby porad lekarskich na 1000 mieszkańców, szczególnie w 2022 roku (672,55) w porównaniu do 2016 roku (1 253,21).
 - Dynamika w okresie 2016–2022 wyniosła 53,67%, co oznacza ponad 40% redukcję liczby porad.
 - Największy wzrost odnotowano w 2021 roku, co może być związane z pandemicznym dostępem do opieki medycznej.
- Noclegi (czerwona linia):
 - Liczba noclegów na 1000 mieszkańców wahała się w badanym okresie.
 - W 2020 roku odnotowano duży spadek (1 865,25), prawdopodobnie z powodu pandemii COVID-19.
 - W 2022 roku liczba noclegów powróciła do poziomu bliskiego wartości z 2016 roku (3 629,26 wobec 3 774,60), a dynamika wyniosła 96,15%.

Wykres 15.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, opracowanie własne

Na powyższym wykresie przedstawiono porównanie wybranych wskaźników z lat 2016 i 2022 oraz dynamikę zmian:

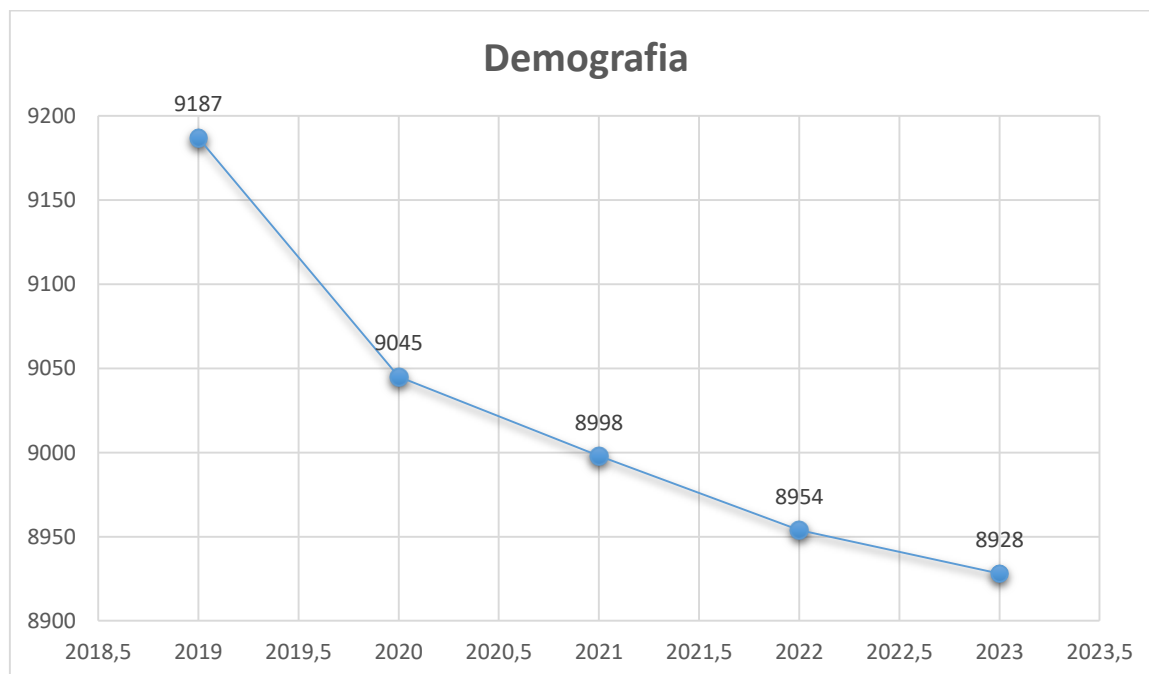
- Podmioty gospodarcze (na 1000 mieszkańców):
 - Wzrost z 37,48 w 2016 roku do 54,28 w 2022 roku.
 - Dynamika: 144,81%.
- Dzieci w przedszkolach (%):
 - Znaczący wzrost z 27,15% w 2016 roku do 78,65% w 2022 roku.
 - Dynamika: 289,67%.
- Skolaryzacja brutto szkół podstawowych (%):
 - Spadek z 80,9% w 2016 roku do 73,5% w 2022 roku.
 - Dynamika: 90,85%.
- Wydatki na kulturę fizyczną i sport (zł/mieszkaniec):
 - Wzrost z 51,06 zł w 2016 roku do 115,33 zł w 2022 roku.
 - Dynamika: 225,86%.
- Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe (zł/mieszkaniec):
 - Wzrost z 194,04 zł w 2016 roku do 309,26 zł w 2022 roku.
 - Dynamika: 159,38%.

Wzrosty w większości kategorii wskazują na rozwój w wielu obszarach, zwłaszcza w dostępności przedszkoli i wydatkach na kulturę oraz sport. Spadek wskaźnika skolaryzacji brutto może wynikać z demograficznych zmian.

3.6 Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna Gminy Lubaczów, podobnie jak w wielu innych gminach w Polsce, przechodzi dynamiczne zmiany, które niosą zarówno wyzwania, jak i nowe możliwości rozwoju. Choć część młodych mieszkańców decyduje się na migrację w poszukiwaniu nowych doświadczeń i możliwości zawodowych, gmina aktywnie podejmuje działania, aby stać się miejscem atrakcyjnym do życia i pracy. Rozwój infrastruktury, wsparcie dla przedsiębiorczości i inwestycje w jakość życia sprawiają, że coraz więcej osób rozważa powrót lub osiedlenie się w gminie. Dzięki świadomemu podejściu do wyzwań demograficznych oraz odpowiednio ukierunkowanym działaniom, Gmina Lubaczów ma szansę nie tylko przeciwdziałać negatywnym skutkom tych zmian, ale także skutecznie wykorzystywać je jako impuls do dalszego rozwoju i podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Wykres 16.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych GUS wynika, iż liczba osób zamieszkujących Gminę Lubaczów w roku 2019 wynosiła 9 187 osób. Liczba ludności w przeciągu ostatnich 5 lat wykazywała tendencję malejącą – na przestrzeni tego okresu zmniejszyła się o 259 osób. Jednak pomimo tych zmian, gmina pozostaje miejscem o silnych więziach społecznych i dużym potencjale rozwojowym. Coraz większe inwestycje w infrastrukturę, rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz dbałość o jakość życia sprawiają, że gmina Lubaczów staje się atrakcyjnym miejscem do życia i pracy.

Tabela 14. Liczba ludności ogółem w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023

Jednostka terytorialna	Ludność ogółem				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	9 187	9 045	8 998	8 954	8 928
Miasto Lubaczów	11 970	11 674	11 515	11 420	11 313
Gmina Cieszanów	7 141	6 946	6 860	6 792	6 738
Gmina Horyniec-Zdrój	4 659	4 485	4 431	4 392	4 333
Gmina Oleszyce	6 332	6 226	6 170	6 139	6 083
Gmina Wielkie Oczy	3 818	3 703	3 690	3 682	3 647
województwo podkarpackie	2 127 164	2 096 166	2 085 932	2 079 098	2 071 676
Polska	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327	37 636 508

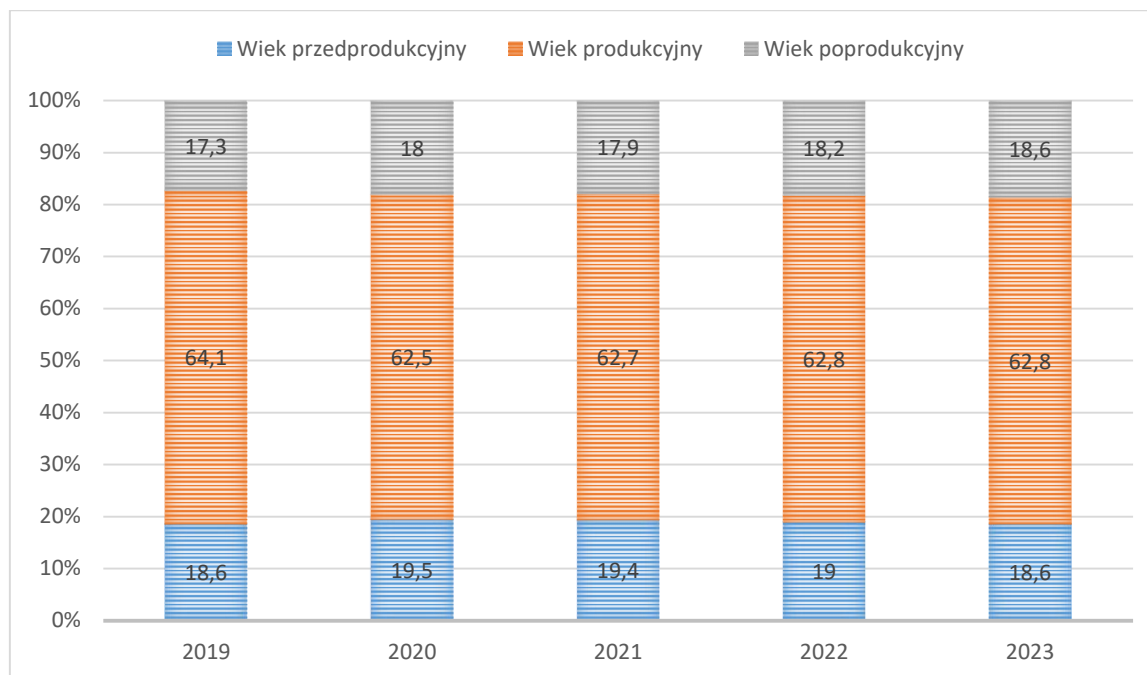
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane z lat 2019–2023 pokazują wyraźny trend spadkowy liczby ludności zarówno w Gminie Lubaczów, jak i w sąsiednich gminach, województwie podkarpackim oraz w całej Polsce. Jest to zgodne z ogólnokrajowym zjawiskiem depopulacji, wynikającym z takich czynników jak niski przyrost naturalny, migracja młodych ludzi do większych miast oraz ogólne starzenie się społeczeństwa. Największy procentowy spadek zanotowano w Gminie Horyniec-Zdrój, natomiast w ujęciu liczbowym najwięcej mieszkańców straciło Miasto Lubaczów. Gmina Lubaczów traci ludność w umiarkowanym tempie – jej spadek (2,82%) jest mniejszy niż np. w Gminie Horyniec-Zdrój (7%) czy w Mieście Lubaczów (5,49%), ale podobny do średniej wojewódzkiej.

Starzenie się społeczeństwa

Wzrost udziału osób starszych w strukturze wiekowej jest kolejnym wyzwaniem demograficznym dla gminy. Starzenie się społeczeństwa wiąże się z większym zapotrzebowaniem na usługi medyczne i opiekę społeczną, co może obciążać budżet gminy. Dodatkowo, zmniejsza się liczba osób aktywnych zawodowo, co wpływa na ograniczenie wpływów podatkowych i obniża potencjał rozwojowy regionu.

Wykres 17. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Lubaczów w latach 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres nr 17 pokazuje, że procent ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 19,5% w 2020 roku do 18,6% w 2023 roku. Wskazuje to na stopniowy spadek udziału młodszej populacji. Procent osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na poziomie około 62,5–64,1%. Od 2020 roku obserwujemy stabilizację na poziomie 62,7–62,8%. Udział osób w grupie wiekowej poprodukcyjnej wzrósł z 17,3% w 2019 roku do 18,6% w 2023 roku. Trend wzrostowy wskazuje na starzenie się społeczeństwa i potencjalne zmniejszenie zasobów siły roboczej w przyszłości.

W poniższej tabeli nr 15 zostały przedstawione dane dotyczące struktury wiekowej ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa podkarpackiego i Polski w latach 2019–2023, które pokazują zmieniające się proporcje między grupami wiekowymi: przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną. Oto główne wnioski z danych:

Wiek przedprodukcyjny:

- Gmina Lubaczów: Spadek udziału z 18,6% w 2019 r. do 18,6% w 2023 r., z lekkim wzrostem do 19,5% w 2020 r.
- Gminy sąsiednie:
 - Miasto Lubaczów ma stale niższy udział, który spadł z 16,2% (2019) do 16,3% (2023).

- Gmina Wielkie Oczy i Miasto i Gmina Oleszyce mają podobny udział jak Gmina Lubaczów, choć w 2023 r. ich wartości również spadły.
- Województwo podkarpackie i Polska: Podobna tendencja spadkowa, z 18,2% do 18,5% (województwo) i 18,1% do 18,2% (Polska).

Wiek produkcyjny:

- Gmina Lubaczów: Lekki spadek udziału – z 64,1% (2019) do 62,8% (2023).
- Gminy sąsiednie: Wszystkie gminy wykazują spadek. Największy w Miasto Lubaczów (z 61,4% w 2019 r. do 57,7% w 2023 r.).
- Podkarpackie i Polska: Spadek z 61,5% (2019) do 59,2% (2023) w województwie i z 60,0% do 58,4% w Polsce.

Wiek poprodukcyjny:

- Gmina Lubaczów: Wzrost udziału z 17,3% (2019) do 18,6% (2023).
- Gminy sąsiednie:
 - Miasto Lubaczów ma najwyższy udział w tej grupie, wzrastając z 22,4% (2019) do 26,0% (2023).
 - Gmina Wielkie Oczy i Miasto i Gmina Cieszanów mają również znaczący wzrost.
- Podkarpackie i Polska: Wzrost z 20,4% do 22,3% (województwo) i z 21,9% do 23,3% (Polska).

Podsumowując zauważamy starzenie się społeczeństwa i zmniejszenie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym. Gmina Lubaczów na tle regionu notuje wyższy udział młodych w porównaniu do Polski i Podkarpacia, niższy udział osób starszych w porównaniu do Miasta Lubaczów, ale wyższy niż Polska. Natomiast Polska i Podkarpacie mają podobne trendy w strukturze wiekowej – starzenie społeczeństwa z większym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 15. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa podkarpackiego i Polski w latach 2019–2023

Jednostka terytorialna	Wiek przedprodukcyjny					Wiek produkcyjny					Wiek poprodukcyjny				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	18,6	19,5	19,4	19,0	18,6	64,1	62,5	62,7	62,8	62,8	17,3	18,0	17,9	18,2	18,6
Miasto Lubaczów	16,2	16,9	16,6	16,6	16,3	61,4	59,7	59,1	58,3	57,7	22,4	23,4	24,2	25,0	26,0
Miasto i Gmina Oleszyce	18,2	19,4	19,3	19,2	18,8	62,7	61,0	60,3	59,7	59,7	19,1	19,7	20,4	21,1	21,4
Miasto i Gmina Cieszanów	16,2	17,3	16,8	16,0	15,5	63,4	60,8	60,6	61,2	60,9	20,4	21,9	22,6	22,8	23,6
Gmina Wielkie Oczy	18,6	18,7	18,5	18,4	17,9	62,9	62,3	62,2	61,8	61,6	18,4	19,0	19,2	19,8	20,5
Gmina Horyniec-Zdrój	16,0	16,9	16,4	16,9	15,3	62,4	59,6	59,5	59,5	59,4	21,6	23,5	24,1	24,5	25,3
województwo podkarpackie	18,2	18,9	18,9	18,7	18,5	61,5	60,2	59,9	59,5	59,2	20,4	20,9	21,3	21,7	22,3
Polska	18,1	18,4	18,4	18,4	18,2	60,0	59,4	59,1	58,7	58,4	21,9	22,2	22,5	22,9	23,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 16. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa podkarpackiego i Polski w latach 2019–2023

Jednostka terytorialna	Wskaźniki obciążenia demograficznego														
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	92,9	92,2	92,4	95,6	99,9	26,9	28,8	28,5	28,9	29,6	14,5	15,0	14,9	15,4	15,7
Miasto Lubaczów	137,8	138,3	145,4	150,5	160,0	36,5	39,1	40,9	42,9	45,1	17,9	18,9	19,6	20,5	21,7
Miasto i Gmina Oleszyce	105,3	101,7	105,7	109,6	113,9	30,5	32,3	33,9	35,3	35,9	15,9	16,2	16,8	17,4	17,8
Miasto i Gmina Cieszanów	126,1	126,5	134,0	142,6	151,6	32,2	36,0	37,2	37,2	38,7	17,1	18,2	18,9	19,1	20,2
Gmina Wielkie Oczy	99,0	101,3	103,8	107,5	114,2	29,3	30,4	30,9	32,0	33,3	15,5	16,0	16,3	16,6	17,1
Gmina Horyniec-Zdrój	134,7	138,9	146,8	152,1	165,2	34,6	39,4	40,5	41,1	42,5	18,2	20,3	20,9	21,4	22,1
województwo podkarpackie	112,3	111,0	112,7	115,9	120,2	33,2	34,8	35,5	36,5	37,6	16,9	17,5	17,8	18,4	19,0
Polska	121,0	120,9	122,0	124,4	128,0	36,5	37,4	38,1	39,0	40,0	18,1	18,5	18,9	19,5	20,1

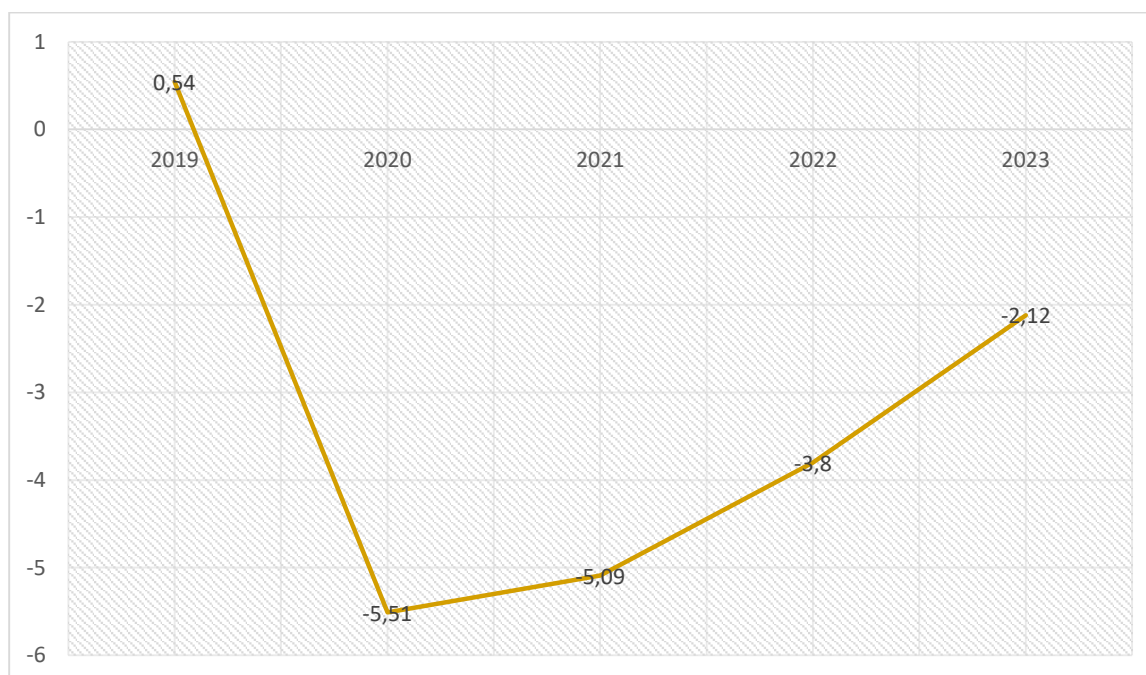
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z danych ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Lubaczów wzrosła z 92,9 w 2019 roku do 99,9 w 2023 roku. Mimo wzrostu, wskaźnik pozostaje niższy niż w większości sąsiednich jednostek. Najwyższy wskaźnik w 2023 roku wystąpił w Gminie Horyniec-Zdrój (165,2) i mieście Lubaczów (160,0). Województwo podkarpackie i Polska wykazują niższe obciążenie niż Horyniec-Zdrój, ale wyższe niż Gmina Lubaczów. Analizując ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym można zauważyć w Gminie Lubaczów stabilny wzrost wskaźnika, z 26,9 w 2019 roku do 29,6 w 2023 roku. Najniższe wartości wśród analizowanych jednostek, co wskazuje na korzystniejszą strukturę demograficzną. Miasto Lubaczów oraz Horyniec-Zdrój mają najwyższe wskaźniki (45,1 i 42,5 w 2023 roku). Województwo podkarpackie (37,6) i Polska (40,0) utrzymują wartości pośrednie. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem: Gmina Lubaczów: Wzrost z 14,5% w 2019 roku do 15,7% w 2023 roku. Dynamika wzrostu jest umiarkowana. Porównując, miasto Lubaczów (21,7% w 2023 roku) i Horyniec-Zdrój (22,1%) wskazują na największy udział osób starszych. Województwo podkarpackie i Polska mają również wyższy odsetek (19,0% i 20,1% w 2023 roku). Gmina Lubaczów ma jedną z najbardziej korzystnych struktur demograficznych w regionie: Stosunkowo niski poziom obciążenia ludnością w wieku poprodukcyjnym. Mniejszy odsetek osób w wieku 65+ w porównaniu do sąsiednich jednostek i średnich wojewódzkich.

Przyrost naturalny

W Gminie Lubaczów, podobnie jak w wielu innych regionach, obserwuje się wyzwania demograficzne związane z niskim przyrostem naturalnym. Mimo tego, gmina zachowuje stabilność demograficzną, a podejmowane działania prorodzinne i gospodarcze dają nadzieję na przyszłość. Samorząd koncentruje się na tworzeniu warunków sprzyjających młodym rodzinom, takich jak rozwój infrastruktury, wsparcie dla edukacji oraz programy społeczne. Dostępność przedszkoli, żłobka i miejsc rekreacji sprawia, że gmina staje się coraz bardziej atrakcyjna dla rodzin z dziećmi. Dodatkowo, rozwój lokalnego rynku pracy i rosnące inwestycje mogą wpłynąć na zatrzymanie młodych mieszkańców oraz przyciągnięcie nowych osób do osiedlania się w gminie. Mimo, że przyrost naturalny jest ciągle ujemny, to podejmowane działania dają solidne podstawy do jego poprawy w przyszłości, co pozwala patrzeć na demografię gminy z optymizmem.

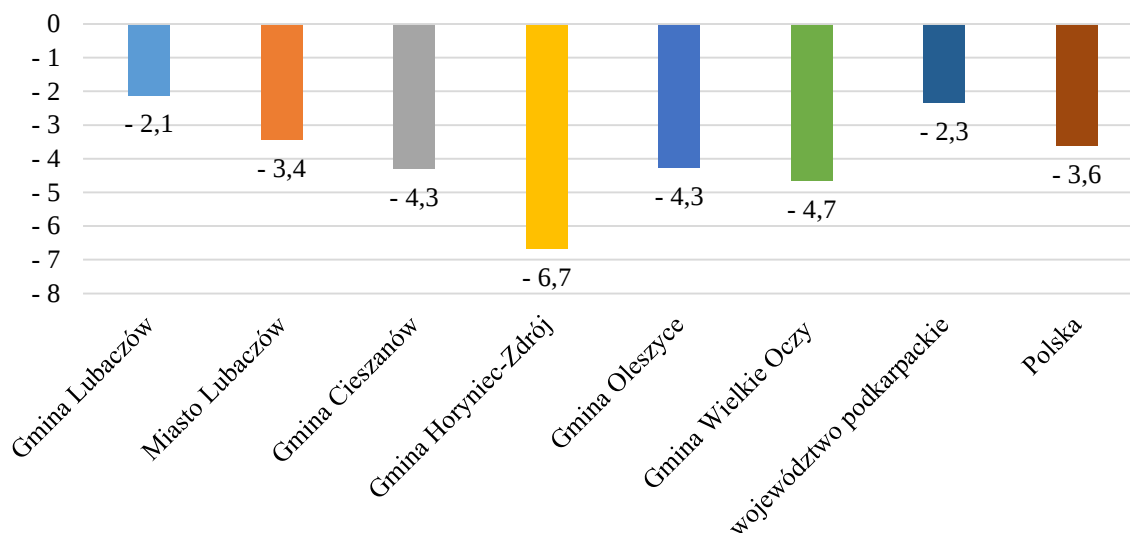
Wykres 18. Przyrost naturalny w latach 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane dotyczące przyrostu naturalnego (różnicy między liczbą urodzeń a liczbą zgonów) na 1000 mieszkańców w gminie Lubaczów w latach 2019–2023 pokazują wyraźny trend zmian w dynamice demograficznej. W 2019 roku przyrost naturalny był dodatni (+0,54 na 1000 mieszkańców). Od 2020 roku zauważalny jest wyraźny spadek, osiągając najniższy poziom w 2020 roku (-5,51 na 1000 mieszkańców), prawdopodobnie był związany z pandemią, która zwiększyła liczbę zgonów. Od 2021 roku następuje poprawa przyrostu naturalnego, choć pozostaje on ujemny. W 2023 roku osiągnął -2,12 na 1000 mieszkańców.

Wykres 19 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa oraz Polski w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 19 przedstawia procentową zmianę liczby ludności w latach 2019–2023 dla Gminy Lubaczów, jej sąsiednich gmin, województwa podkarpackiego oraz Polski. Najsilniejszy spadek ludności dotyczy najmniejszych gmin, co może wynikać z migracji do większych ośrodków miejskich i starzenia się społeczeństwa. Miasto Lubaczów traci mieszkańców szybciej niż Gmina Lubaczów, co może sugerować, że migracje obejmują również małe miasta, a nie tylko wsie. Sytuacja w Gminie Lubaczów jest korzystniejsza niż w województwie podkarpackim i w Polsce, co świadczy o jej stabilniejszej sytuacji demograficznej i atrakcyjności jako miejsca do życia.

Migracje wewnętrzne i zagraniczne

Migracja młodzieży w poszukiwaniu pracy to poważne wyzwanie. Młodzi mieszkańcy często decydują się na przeprowadzkę do większych miast Polski lub wyjazd za granicę, szczególnie do krajów Unii Europejskiej. Brak miejsc pracy, ograniczone możliwości rozwoju zawodowego i niższy poziom usług publicznych w porównaniu do dużych miast to czynniki, które przyspieszają proces migracji.

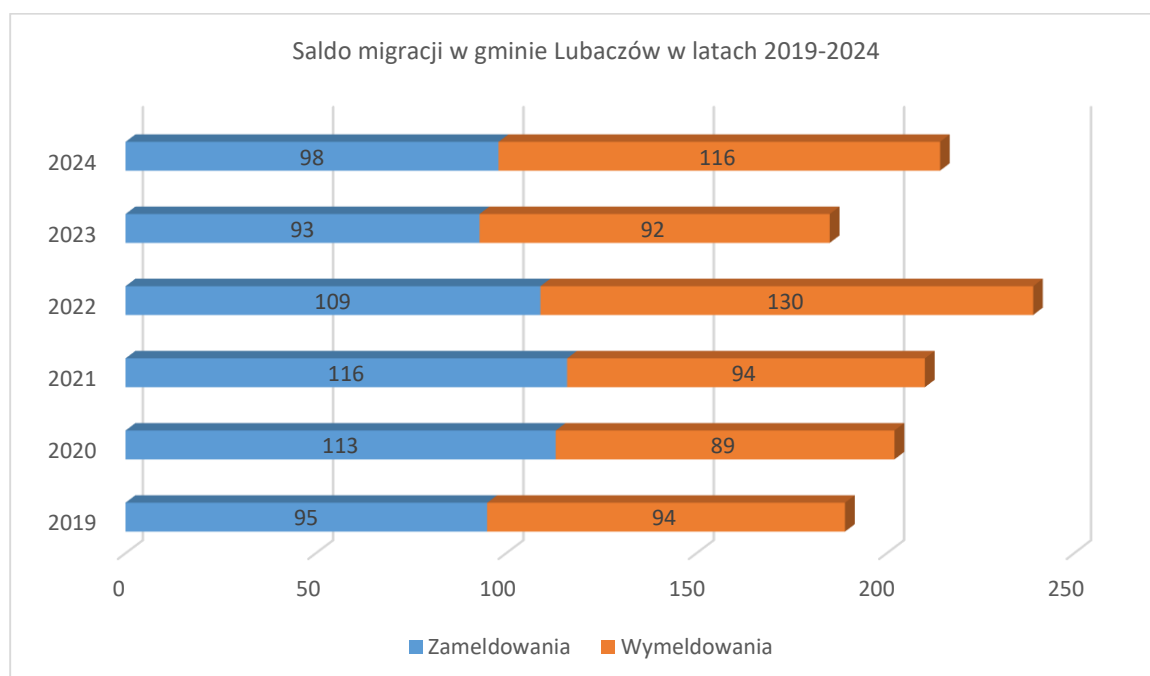
Saldo migracji w gminie Lubaczów w latach 2019–2023 zostało obliczone jako różnica między liczbą zameldowań a liczbą w41ymeldowań w danym roku. Oto podsumowanie trendu:

Tabela 17. Saldo migracji w gminie Lubaczów w latach 2019-2023

Rok	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
2019	95	94	1
2020	113	89	24
2021	116	94	22
2022	109	130	-21
2023	93	92	1
2024	98	116	-18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Lubaczów

Największe dodatnie saldo migracji odnotowano w 2020 roku (+24), co oznacza, że w tym okresie więcej osób zameldowało się niż wymeldowało. Największe ujemne saldo migracji wystąpiło w 2022 roku (-21), wskazując na przewagę wymeldowań nad zameldowaniami. W latach 2019 i 2023 saldo migracji wyniosło tylko +1, co świadczy o równowadze między zameldowaniami a wymeldowaniami. Mimo, że w 2024 saldo wyniosło -18 to gmina Lubaczów nadal pozostaje atrakcyjnym miejscem do życia i rozwoju. Wahania migracyjne to naturalne zjawisko, a gmina Lubaczów konsekwentnie podejmuje działania na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców i przyciągania nowych osób.

Wykres 20.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja demograficzna Gminy Lubaczów wskazuje na konieczność podejmowania działań mających na celu zatrzymanie odpływu młodych mieszkańców. Programy rozwoju gospodarczego, wsparcie przedsiębiorczości, inwestycje w edukację i infrastrukturę społeczną

mogą być kluczowymi elementami, które pomogą zatrzymać negatywne trendy demograficzne i przyczynić się do poprawy jakości życia w gminie.

Tabela 18. Saldo migracji na 1000 ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023

Jednostka terytorialna	Saldo migracji ogółem na 1000 ludności				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	0,1	2,7	2,4	-2,3	0,1
Miasto Lubaczów	-10,2	-8,5	-7,5	-5,7	-7,1
Gmina Cieszanów	-8,2	-4,3	-4,4	-6,6	-4,4
Gmina Horyniec-Zdrój	-7,0	-12,2	-6,7	-2,0	-7,4
Gmina Oleszyce	-3,6	-3,8	-9,1	-4,6	-6,6
Gmina Wielkie Oczy	-6,0	-7,0	-0,8	0,0	-7,4
województwo podkarpackie	-1,4	-0,9	-0,9	-1,0	-1,1
Polska	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane wskazują, że większość analizowanych jednostek terytorialnych odnotowuje ujemne saldo migracji, co oznacza, że więcej osób wyjeżdża z tych obszarów, niż się na nie przeprowadza. Tylko Polska jako całość utrzymuje saldo migracji na poziomie neutralnym lub lekko dodatnim. W Gminie Lubaczów w latach 2019–2021 saldo migracji było dodatnie, co wskazuje, że więcej osób osiedlało się w gminie niż z niej wyjeżdżało. W 2022 roku saldo wyniosło -2,3, co oznaczało pierwszy wyraźny odpływ ludności. W 2023 roku saldo wróciło do poziomu neutralnego (0,1), co może sugerować stabilizację migracyjną.

Tabela 19. Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023

Jednostka terytorialna	Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	2,3	3,1	4,6	5,2	3,3
Miasto Lubaczów	2,3	2,3	2,7	3,7	2,3
Gmina Cieszanów	1,1	1,0	0,9	2,9	2,1
Gmina Horyniec-Zdrój	1,1	1,1	1,8	1,4	0,9
Gmina Oleszyce	0,8	3,2	2,9	2,6	0,7
Gmina Wielkie Oczy	1,3	1,9	4,1	1,9	2,2
województwo podkarpackie	2,5	2,9	3,2	3,4	2,8
Polska	2,2	2,4	2,9	3,0	2,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli przedstawiono wartość wskaźnika *pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców* w latach 2019–2023. Wartość wskaźnika ulegała wahaniom, ostatecznie w 2023 r. osiągnęła poziom 36 – wartość ta była niższa w porównaniu z poziomem wskaźnika w 2019 r. (52). Pomimo spadku wartości wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat, Gmina Lubaczów także w przypadku tego wskaźnika dotyczącego budownictwa osiągnęła najwyższy wynik spośród gmin sąsiednich. Również w porównaniu do województwa podkarpackiego (25) i kraju (21) gmina znajdowała się w korzystniejszej sytuacji w tym zakresie.

Tabela 20. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023

Jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Lubaczów	52	34	38	42	36
Miasto Lubaczów	49	41	46	26	22
Gmina Cieszanów	8	12	22	15	25
Gmina Horyniec-Zdrój	21	11	20	14	9
Gmina Oleszyce	22	16	28	21	23
Gmina Wielkie Oczy	34	27	22	8	25
województwo podkarpackie	32	33	37	29	25
Polska	26	28	35	26	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela nr 20 pokazuje, że Gmina Lubaczów ma jeden z najwyższych wskaźników budownictwa w regionie, choć trend jest lekko spadkowy. Miasto Lubaczów odnotowało duży spadek inwestycji budowlanych – z 49 do 22. Gmina Horyniec-Zdrój ma najniższą liczbę pozwoleń – zaledwie 9 w 2023 roku. Spadek liczby pozwoleń w całym województwie i kraju sugeruje, że lokalne problemy są częścią większego trendu ogólnopolskiego.

4. Podsumowanie diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Lubaczów

Gmina Lubaczów, mimo wyzwań związanych z trendami demograficznymi, wykazuje pozytywne tendencje, które stwarzają solidne podstawy do dalszego rozwoju. Systematyczne, nowe zameldowania dają szansę na zahamowanie spadku liczby ludności w gminie. Co więcej, prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2040 roku liczba mieszkańców Gminy Lubaczów wyniesie 9 186 osób, co oznacza wzrost w porównaniu do 2023 roku, gdy liczba ludności wynosiła 8 976. Stabilna sytuacja migracyjna oraz rosnąca liczba mieszkańców mogą przyczynić się do wzrostu przedsiębiorczości i zwiększenia dochodów

własnych gminy, co pozytywnie wpłynie na jej zdolności inwestycyjne oraz dalszy rozwój infrastruktury i usług dla mieszkańców.

Sytuacja na rynku pracy również ulega poprawie – bezrobocie w gminie maleje, a liczba przedsiębiorstw w rejestrze REGON rośnie, co świadczy o rosnącym potencjale gospodarczym. Pomimo ciągle jeszcze niskiej liczbie nowo zarejestrowanych firm istnieje przestrzeń do dalszego stałego wspierania lokalnych przedsiębiorców oraz rozwoju społeczno-gospodarczego. Z perspektywy kilku lat, przy wdrażaniu skutecznej polityki wspierania przedsiębiorczości, gmina może osiągnąć wzrost dochodów oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Dodatkowo, Gmina Lubaczów stawia na rozwój funkcji mieszkaniowej, co wiąże się z inwestycjami w infrastrukturę oraz usługi publiczne. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, drogowej, energetycznej, światłowodowej oraz usług społecznych (edukacja, zdrowie, rekreacja) stanowi kluczowy element wzrostu atrakcyjności gminy. Dzięki tym inwestycjom, Gmina Lubaczów może stać się bardziej przyjazna zarówno dla nowych mieszkańców, jak i dla tych, którzy w niej mieszkają i bardziej atrakcyjna pod kątem zakładania i rozwijania działalności gospodarczej.

Podsumowując, można stwierdzić, że mimo problemów demograficznych gmina posiada atuty, które mogą wspierać wzrost przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki.

W porównaniu do sąsiednich jednostek, Gmina Lubaczów wyróżnia się stosunkowo korzystniejszą strukturą demograficzną:

- Wyższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym niż średnia dla województwa podkarpackiego i Polski, co wskazuje na potencjał młodego pokolenia,
- Niższe obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym w porównaniu do innych gmin w regionie, co może sprzyjać większej stabilności ekonomicznej,
- Stabilny wskaźnik osób w wieku produkcyjnym, co pozwala na utrzymanie lokalnego rynku pracy i tworzenie nowych miejsc zatrudnienia.

Dzięki tym pozytywnym cechom oraz rosnącemu zainteresowaniu inwestycjami, Gmina Lubaczów ma potencjał do dalszego rozwoju, przyciągania nowych mieszkańców, a także inwestycji, które wpłyną na wzrost lokalnej gospodarki i poprawę jakości życia mieszkańców.

5. Analiza typu SWOT dla gminy Lubaczów

Analiza SWOT przedsiębiorczości to narzędzie, które pozwala na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju działalności gospodarczej na danym obszarze. W kontekście przedsiębiorczości w Gminie Lubaczów analiza SWOT pomoże określić potencjał i bariery w rozwijaniu działalności biznesowej oraz wskazać kierunki wsparcia przedsiębiorczości.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dodatnie saldo migracji na 1 000 osób. • Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym niższy niż w kraju i województwie. • Korzystniejszy niż w województwie i kraju udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. • Wskaźnik pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców wyższy niż średnia w Polsce i województwie. • Udział % korzystających z instalacji wodociągowej powyżej średniej dla województwa i Polski. • Dostępność terenów inwestycyjnych. • Tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. • Położenie na terenie Krainy Roztocze. • Bogata historia i dziedzictwo kulturowe. • Kresowa Osada w Baszni Dolnej, Park Linowy, Galeria Kolejnictwa – Stacja Basznia, Obserwatorium Astronomiczne • Liczne wydarzenia kulturalne, rekreacyjne i sportowe organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Lubaczowie. • Dobre warunki do uprawiania turystyki rowerowej i pieszej • Trasa GREEN VELO	• Mała liczba istniejących i nowo powstających podmiotów gospodarczych. • Ujemny przyrost naturalny. • Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON powyżej średniej dla województwa podkarpackiego i Polski. • Liczba długotrwale bezrobotnych wyższa niż średnia w grupie porównawczej. • Udział % korzystających z instalacji kanalizacyjnej i gazowej w liczbie ludności ogółem poniżej średniej w województwie podkarpackim i Polsce. • Udział dochodów własnych na 1 mieszkańca niższy niż średnia w Polsce i województwie podkarpackim. • Mała liczba średnich i dużych firm – W gminie brakuje większych przedsiębiorstw, które mogłyby generować więcej miejsc pracy i pobudzać lokalny rynek.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Wsparcie z funduszy unijnych i krajowych – możliwość uzyskania dodatkowych środków na rozwój infrastruktury technicznej, transportowej, edukacyjnej oraz ochrony środowiska. • Uzbrojenie terenów inwestycyjnych • Wsparcie ze strony podmiotów Instytucji Otoczenia Biznesu • Wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej • Wzrost świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Wzrost ilości podróży krajowych Polaków. • Wzrost mobilności społeczeństwa. • Cyfryzacja życia codziennego. • Zdrowy, aktywny styl życia i współpraca międzyregionalna w ramach Roztocza	• Migracja młodych ludzi do większych ośrodków miejskich – Młodzi ludzie wyjeżdżają w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia, co ogranicza bazę potencjalnych pracowników oraz obniża liczbę potencjalnych przedsiębiorców. • Położenie przy granicy z Ukrainą. • Sytuacja geopolityczna w Europie • Wzrost kosztów życia codziennego mieszkańców. • Starzenie się społeczeństwa – Proces ten może wpłynąć na zmniejszenie popytu na określone usługi oraz zwiększyć obciążenia społeczne i zdrowotne, co może wpłynąć na gospodarkę lokalną.

6. Cele, działania i zadania wspierające rozwój przedsiębiorczości

Cel główny:

Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Lubaczów poprzez poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a także zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności lokalnych firm.

6.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

- **Cel szczegółowy:** Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i warunków do rozwoju działalności gospodarczej.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
• Przebudowa drogi wojewódzkiej 865 Jarosław-Lubaczów • budowa drogi ekspresowej S17 Warszawa–Hrebenne • przebudowa dróg lokalnych	Samorząd Województwa Podkarpackiego Ministerstwo Infrastruktury Gmina Lubaczów, Powiat Lubaczowski	• Do końca 2025 r. • Do końca 2029 r. • Działania ciągłe w całym okresie realizacji programu w odniesieniu do dróg lokalnych (powiatowych i gminnych)
• Modernizacja linii kolejowej nr 101 Munina–Hrebenne	PKP PLK, Ministerstwo Infrastruktury, Samorząd Województwa Podkarpackiego	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą w Planie Ogólnym, Miejsowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz decyzjach administracyjnych o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pozwalające na odpowiednie wykorzystanie terenów pod działalność gospodarczą, zapewniając równowagę pomiędzy rozwojem działalności produkcyjnej, usługowej a strefą mieszkaniową.	Gmina Lubaczów	2025 r.

•Budowa infrastruktury komunalnej niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej	Gmina Lubaczów, inwestorzy	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
•Rozwój infrastruktury turystycznej	Gmina Lubaczów, Związek Powiatowo- Gminny „Ziemia Lubaczowska”	Działania ciągłe w czasie realizacji programu

6.2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

- **Cel szczegółowy:** Ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej oraz poprawa konkurencyjności lokalnych firm.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
•Polityka podatkowa wspierająca prowadzenie działalności gospodarczej w Gminie Lubaczów ➤ Zwolnienie z podatku od nieruchomości dla nowych inwestycji. ➤ Zamrożenie stawek podatku od nieruchomości i środków transportowych	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Organizacja warsztatów i konferencji dla przedsiębiorców o dostępnych dotacjach i formach wsparcia ze źródeł UE i krajowych	Gmina Lubaczów, Stowarzyszenie Przedsiębiorców Lubaczowskie Forum Biznesu (LFB)	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Współpraca z instytucjami wspierającymi biznes, takimi jak Powiatowy Urząd Pracy, Instytucje Otoczenia Biznesu	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości – przestrzeni wspierającej powstające firmy.	Gmina Lubaczów, Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego	2026 r.

Działania na rzecz utworzenia Funduszu Pożyczkowo-Poręczeniowego dla przedsiębiorców we współpracy z Powiatem Lubaczowskim i Związkiem Powiatowo- Gminnym „Ziemia Lubaczowska”	Gmina Lubaczów, Powiat Lubaczowski, Związek Powiatowo- Gminny „Ziemia Lubaczowska”	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
Prowadzenie Punktu Informacyjnego dla przedsiębiorców	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu

6.3. Tereny inwestycyjne

- **Cel szczegółowy:** Zwiększenie atrakcyjności gminy dla inwestorów poprzez przygotowanie odpowiednich terenów.

- Główne tereny inwestycyjne w Gminie Lubaczów:

📍 Budomierz (nr 321/5, 321/6, 321/7, 334, 335) – strategiczna lokalizacja blisko przejścia granicznego z Ukrainą, idealna dla logistyki i transportu.

📍 Krowica Hołdowska (nr 1227/10, 1227/3, 1227/8, 1227/9) – teren inwestycyjny z potencjałem dla działalności produkcyjnej i magazynowej.

📍 Basznia Górna (nr 155, 583) – miejsce sprzyjające inwestycjom w sektorze przemysłowym i usługowym, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową.

📍 Basznia Górna (nr 169) – teren z wyjątkowymi walorami naturalnymi oraz bliskością uzdrowisk w Horyńcu, stanowi idealną lokalizację dla centrum rehabilitacji i odnowy biologicznej, psychologicznej oraz wypoczynku.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
• Działania mające na celu pozyskanie inwestorów.	Gmina Lubaczów, inwestorzy,	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Inwestycje w rozwój i wyposażenie tych terenów, mające na celu poprawę infrastruktury.	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu

• Tworzenie nowych terenów inwestycyjnych w ramach prac nad Planem Ogólnym Gminy Lubaczów	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Promocja terenów inwestycyjnych	Gmina Lubaczów, Stowarzyszenie Przedsiębiorców Lubaczowskie Forum Biznesu, Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera, Polska Agencja Inwestycji i Handlu	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Tworzenie broszur i katalogów terenów inwestycyjnych.	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu

6.4. Edukacja i rozwój kompetencji przedsiębiorczych

- **Cel szczegółowy:** Wzmacnianie kompetencji młodzieży i mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości i rynku pracy.

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
• Akademia Młodego Przedsiębiorcy – warsztaty/zajęcia rozwijające umiejętności w zakresie przedsiębiorczości	Gmina Lubaczów, szkoły	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Realizacja projektów edukacyjnych, takich jak: - RaP STEAM – warsztatowe zajęcia szkolne rozwijające kompetencje uczniów w zakresie innowacyjnych technologii.	Gmina Lubaczów, Podkarpackie Centrum Innowacji, szkoły	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Projekt edukacyjny „Let’s talk about Europe” - skierowany jest do uczniów klas siódmych i ma na celu przełamywanie bariery mówienia w języku angielskim.	Gmina Lubaczów, szkoły	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Organizowanie Dni Przedsiębiorczości i warsztatów z lokalnymi firmami.	Gmina Lubaczów, szkoły	Działania ciągłe w czasie realizacji programu

6.5. Promocja przedsiębiorczości

- **Cel szczegółowy:** Wsparcie przedsiębiorczości poprzez działalność promocyjną

Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
• Współpraca z Lubaczowskim Forum Biznesu	Gmina Lubaczów, Stowarzyszenie Przedsiębiorców Lubaczowskie Forum Biznesu	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Współpraca m.in. z Rzeszowską Agencją Rozwoju Regionalnego , Podkarpackim Centrum Innowacji, Polskim Funduszem Rozwoju,	Gmina Lubaczów, Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego , Podkarpackie Centrum Innowacji, Polski Fundusz Rozwoju,	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Współpraca z Powiatem Lubaczowskim, Związkiem Powiatowo- Gminnym „Ziemia Lubaczowska”,	Gmina Lubaczów, Powiat Lubaczowski, Związek Powiatowo- Gminny „Ziemia Lubaczowska”,	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Działanie na rzecz współpracy i kooperacji przedsiębiorców, tworzenie m.in. wspólnych produktów i usług, dzielenie się doświadczeniem i wiedzą dla wzmocnienia lokalnej gospodarki	Gmina Lubaczów/ Stowarzyszenie Przedsiębiorców Lubaczowskie Forum Biznesu/Przedsiębiorcy/ Powiat Lubaczowski/ Związek Powiatowo-Gminny „Ziemia Lubaczowska”	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Organizacja Gali Przedsiębiorczości, w tym konkursu „Przedsiębiorca Roku”.	Gmina Lubaczów, Stowarzyszenie Przedsiębiorców Lubaczowskie Forum Biznesu	Działania ciągłe w czasie realizacji programu
• Stworzenie katalogu lokalnych firm, promowanie ich usług w mediach lokalnych i na stronie internetowej gminy w województwie i kraju	Gmina Lubaczów	Działania ciągłe w czasie realizacji programu

7. Podsumowanie

Program rozwoju przedsiębiorczości w gminie Lubaczów to inicjatywa mająca na celu wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz stymulowanie rozwoju gospodarczego regionu. Program rozwoju przedsiębiorczości będzie realizowany w latach 2025–2030 i ma się przyczynić do znaczącego wzmocnienia lokalnej gospodarki. Jego głównym celem jest wspieranie przedsiębiorców oraz tworzenie sprzyjających warunków dla inwestycji i innowacji. Gmina Lubaczów realizuje kompleksowe działania wspierające przedsiębiorczość, obejmujące rozwój infrastruktury, wsparcie podatkowe, edukację, promocję oraz udostępnianie terenów inwestycyjnych. Dzięki temu gmina staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem dla inwestorów i lokalnych firm, co sprzyja wzrostowi gospodarczemu i poprawie jakości życia mieszkańców.

8. Spis tabel

Tabela 1. Sieć kanalizacyjna w Gminie Lubaczów w latach 2019-2023.....	6
Tabela 2. Sieć gazowa w gminie Lubaczów w latach 2019-2023.....	6
Tabela 3. Sieć wodociągowa w gminie Lubaczów 2019-2024.....	7
Tabela 4. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2019 -2023.....	12
Tabela 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2019-2023.....	12
Tabela 6. Podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w roku 2023.....	16
Tabela 7 Podmioty wyrejestrowane w gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich w latach 2019-2023.....	16
Tabela 8. . Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej w gminie Lubaczów. Stan na dzień 08.01.2025r	18
Tabela 9. Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej w gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich. Stan na dzień 15.01.2025 r	19
Tabela 10. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	23
Tabela 11 Struktura wiekowa bezrobotnych w gminie Lubaczów (Stan na 31.12.2023r.).....	29

Tabela 12. Struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie Lubaczów Stan na 31.12.2023r ..	27
Tabela 13 Liczba porad lekarskich i udzielonych noclegów	30
Tabela 14. Liczba ludności ogółem w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023.....	34
Tabela 15. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa podkarpackiego i Polski w latach 2019–2023.....	37
Tabela 16. . Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa podkarpackiego i Polski w latach 2019–2023.....	38
Tabela 17. Saldo migracji w gminie Lubaczów w latach 2019-2023.....	42
Tabela 18. Saldo migracji na 1000 ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023.....	43
Tabela 19. Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023.....	43
Tabela 20. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa i Polski w latach 2019–2023.....	44

9. Spis wykresów

Wykres 1. Długość sieci dróg – wskaźniki	9
Wykres 2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w gminie Lubaczów w latach 2019-2023.....	10
Wykres 3. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w latach 2019 – 2023 w powiecie lubaczowskim	11
Wykres 4. Nowo zarejestrowane podmioty wg gmin i miast (2019-2023).....	13
Wykres 5. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Lubaczów w latach 2019-2023.....	15
Wykres 6. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich na koniec roku 2023.....	16

Wykres 7 . Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w Gminie Lubaczów w latach 2019–2023.....	17
Wykres 8. . Wymiar gospodarczy.....	22
Wykres 9 Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – budżet	23
Wykres 10 Jednostki gospodarcze według klas wielkości w 2023r	24
Wykres 11. Jednostki gospodarcze w podziale według sektora własności w 2023 r	25
Wykres 12 Liczba bezrobotnych z gminy Lubaczów zarejestrowanych na koniec grudnia w latach 2019-2023.....	28
Wykres Staż pracy ogółem na koniec grudnia 2023r	30
Wykres 14. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	31
Wykres 15. Porównanie wskaźników w latach 2016 i 2022 z dynamiką zmian	32
Wykres 16. Demografia	33
Wykres 17. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Lubaczów w latach 2019-2023.....	34
Wykres 18. . Przyrost naturalny w latach 2019-2023.....	40
Wykres 19 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Lubaczów w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa oraz Polski w 2023 roku	
Wykres 20. Saldo migracji w gminie Lubaczów w latach 2019-2024.....	42

Uzasadnienie

Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów jest kluczowym krokiem w kierunku rozwoju gospodarczego i społecznego regionu. Program zakłada wsparcie dla lokalnych przedsiębiorstw oraz przyciągnięcie nowych inwestorów, co w konsekwencji prowadzi do wzrostu liczby działających firm i tworzenia nowych miejsc pracy. Rozwój przedsiębiorczości przyczyni się do zwiększenia wpływów z podatków lokalnych, co z kolei umożliwi realizację dodatkowych inwestycji w infrastrukturę i usługi publiczne. Aktywne promowanie terenów inwestycyjnych oraz współpraca z agencjami inwestycyjnymi zwiększy zainteresowanie gminą ze strony krajowych i zagranicznych inwestorów. Ulgi podatkowe, wsparcie finansowe oraz pomoc administracyjna stworzą korzystne warunki dla lokowania inwestycji, co przyczyni się do rozwoju lokalnej gospodarki. Nowo powstające budynki mieszkalne w Gminie Lubaczów są wyraźnym dowodem na jej rosnącą atrakcyjność jako miejsca do życia. Celem Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Lubaczów jest stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarstwu, które w rezultacie przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców.